

SZAKDOLGOZAT

Varju Richárd Bendegúz

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Gazdálkodás és Menedzsment alapképzési szak

A modern tőkepiaci termékek fogyasztói megítélése

Belső konzulens: Dr. Bringye Bernadett
Egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság
Intézet

Külső konzulens:

Készítette: **Varju Richárd**
Bendegúz

Gödöllő, 2025

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	3
2	Szakirodalom feldolgozása	4
2.1	A pénzügyi tudatosság és edukáció.....	4
2.1.1	A pénzügyi tudatosság fogalma és jelentősége	4
2.1.2	Magyar lakosság pénzügyi műveltségének szintje.....	5
2.1.3	A tudás hiányának hatása a befektetési döntésekre.....	6
2.2	Kockázatvállalás és befektetői magatartás.....	8
2.2.1	Kockázatvállalási hajlandóság pszichológiai és gazdasági tényezői	8
2.2.2	A modern tőkepiaci termékek, sajátosságai	9
2.3	A bizalom szerepe a pénzügyi piacokon	13
2.3.1	Intézményi bizalom	14
2.3.2	Technológiai bizalom	14
2.3.3	A bizalom és a befektetési döntések kapcsolata.....	15
3	Anyag és módszertan	16
3.1	A kutatás módszertana.....	16
3.2	A minta összetétele.....	19
4	Eredmények.....	20
4.1	Általános eredmények	20
4.2	A magasabb pénzügyi tudatosság növeli a modern befektetési hajlandóságot	28
4.3	A fiatalabb válaszadók nagyobb kockázatvállalási hajlandóságot mutatnak	29
4.4	Az intézményi bizalom szintje pozitívan befolyásolja a befektetési aktivitást.....	32
4.5	A közösségi médiából tájékozódó befektetők nagyobb valószínűséggel érdeklődnek a kriptovaluták iránt.	34
5	Következtetések és javaslatok.....	37
6	Összefoglalás.....	40
7	Irodalomjegyzék.....	42

1 Bevezetés

A modern tőkepiaci termékek rohamos fejlődése napjainkra alapjaiban alakította át a befektetési szokásokat és a pénzügyi döntéshozatalt. Az új, digitális és innovatív befektetési formák megjelenésével a befektetők számára számos új befektetési lehetőség nyílt meg, ugyanakkor ezek a lehetőségek a korábbinál nagyobb odafigyelést, megfontoltságot és tudatos döntéshozatalt igényelnek. A globális pénzügyi piacok gyors változása, a digitalizáció előretörése és az információáramlás felgyorsulása miatt a pénzügyi ismeretek és a bizalom szerepe minden korábbinál fontosabbá vált.

Dolgozatom célja annak feltárása volt, hogy a magyar lakosság hogyan viszonyul a modern tőkepiaci termékekhez, milyen tényezők befolyásolják befektetési döntéseiket, és milyen mértékben rendelkeznek a tudatos pénzügyi döntéshozatalhoz szükséges ismeretekkel és attitűdökkel. A kutatás középpontjában a pénzügyi tudatosság, a kockázatvállalási hajlandóság, az intézményi bizalom szerepe állt. Különös figyelmet fordítottam annak vizsgálatára, miként alakítják ezek a tényezők az emberek befektetői magatartását, és milyen szerepet játszik a pénzügyi edukáció a tudatos döntéshozatalban.

A kutatási téma aktualitását az indokolja, hogy a gazdasági bizonytalanságok, valamint a digitalizáció gyors ütemű fejlődése napjainkban kiemelten fontossá tette a pénzügyi tudatosság és a tudatos befektetői döntéshozatal szerepét, hiszen a piacok kiszámíthatatlansága és az új technológiák terjedése egyre nagyobb önállóságot kíván a befektetőktől.

A kutatás kvantitatív, kérdőíves módszerrel valósult meg, amely lehetővé tette a pénzügyi tudatosság, a kockázatvállalási attitűdök és a bizalmi szintek statisztikai elemzését. Az eredmények hozzájárulhatnak annak megértéséhez, hogy hogyan fejleszthető a pénzügyi edukáció, és milyen eszközökkel lehet elősegíteni a tudatos, hosszú távon fenntartható befektetői magatartás kialakulását Magyarországon.

A kutatás során az alábbi fő célkitűzések kerültek megfogalmazásra:

- C1: A modern tőkepiaci termékekhez való hozzá állás feltárása
- C2: A befektetési döntéseket befolyásoló tényezők azonosítása
- C3: A kockázatvállalási hajlandóságot befolyásoló tényezők vizsgálata
- C4: A pénzügyi tudatosság szintjének és szerepének vizsgálata

2 Szakirodalom feldolgozása

2.1 A pénzügyi tudatosság és edukáció

A pénzügyi tudatosság napjainkban egyre fontosabb tényezővé vált mind az egyéni, mind a társadalmi jólét szempontjából. A gazdasági környezet folyamatos változása, az új befektetési formák megjelenése és a digitalizáció térnyerése miatt a lakosság pénzügyi döntései nagyobb felelősséget és tudatosságot igényelnek, mint korábban.

A pénzügyi tudatosság és a hozzá kapcsolódó edukáció nemcsak az ismeretek megszerzését jelenti, hanem a helyes pénzügyi attitűd és döntési képesség kialakítását is. A pénzügyi tudatosság lényege, hogy az egyén képes legyen átlátni a pénzügyi termékek működését, felismerni a kockázatokat, és döntéseit hosszú távú céljaihoz igazítani.

A fejezet célja, hogy bemutassa a pénzügyi tudatosság elméleti alapjait, a magyar lakosság pénzügyi műveltségének aktuális helyzetét, valamint azt, hogy a tudás hiánya milyen hatással van a befektetési magatartásra (Sood, et al., 2012) (Finke & Huston, 2014).

2.1.1 A pénzügyi tudatosság fogalma és jelentősége

A pénzügyi tudatosság olyan ismeretek, készségek és attitűdök összessége, amelyek képessé teszik az egyént arra, hogy felelősen és céltudatosan kezelje pénzügyeit. Lényege, hogy az egyén megértse a pénzügyi folyamatokat, felismerje a kockázatokat, és döntéseit hosszú távú céljaival összhangban hozza meg. A pénzügyi tudatosság magában foglalja a költségvetés-tervezés, a megtakarítás, a befektetés és a hitelfelvétel alapelveinek ismeretét, valamint ezek tudatos alkalmazását a mindennapi életben. A fogalom nemcsak a pénzügyi tudást, hanem a felelős viselkedést és az előrelátó tervezést is jelenti, amelyek együttesen segítik a megalapozott, racionális döntéshozatalt (Kaptsova, et al., 2023).

A pénzügyi tudatosság jelentősége túlmutat az egyéni szinten. A tudatos pénzügyi magatartás hozzájárul a háztartások stabilitásához, mérsékli az eladósodás kockázatát, és elősegíti a megtakarítások, valamint a befektetések hatékony elosztását. Egy pénzügyileg művelt lakosság közvetetten az ország gazdasági versenyképességét és stabilitását is erősíti, hiszen a lakossági pénzügyi döntések összessége befolyásolja a tőkepiacok működését, a fogyasztás szerkezetét és a megtakarítási hajlandóságot (Chowdhry & Dholakia, 2020).

A modern pénzügyi környezetben különösen a digitalizáció, az online bankolás és az új befektetési formák elterjedésével a pénzügyi tudatosság még inkább felértékelődött. Az egyéneknek nemcsak a hagyományos pénzügyi termékeket kell ismerniük, hanem a modern, digitális eszközök működését és kockázatait is. A megfelelő pénzügyi ismeretek birtokában a befektetők képesek megalapozott döntéseket hozni, csökkenteni a kockázatokat, és növelni saját pénzügyi biztonságukat. A tudatos pénzügyi magatartás tehát nemcsak az egyéni jólét, hanem a gazdaság hosszú távú fenntarthatósága szempontjából is meghatározó tényező (Lyons & Kass-Hanna, 2022).

2.1.2 Magyar lakosság pénzügyi műveltségének szintje

A pénzügyi műveltség vagy más szóval pénzügyi tudatosság a hazai lakosság körében hosszú ideje kiemelt figyelmet kap, mivel döntő szerepe van abban, hogy az egyének és háztartások miként kezelik megtakarításaikat, befektetéseiket és hiteleiket. A Magyar Nemzeti Bank több vizsgálatban is feltárta, hogy bár a pénzügyi ismeretek terén mérhető előrelépés tapasztalható, az ismeretek alkalmazása és a tudatos pénzügyi magatartás elmarad az elvárható szinttől.

Egy 2024-es tanulmány szerint a lakosság pénzügyi tudatosságának fejlődése érzékelhető, azonban a pénzügyi attitűdök, az ismeretek alkalmazása terén további előre lépések szükségesek. Az OECD által koordinált nemzetközi felmérés alapján Magyarországon a pénzügyi műveltséget mérő komplex mutató értéke 12,3 volt a maximálisan elérhető 21 pontból, míg az OECD-átlag 13 pontnak felelt meg. Ez azt jelenti, hogy bár az ismeretek tekintetében az ország nem áll drámai lemaradásban, a befektetési és megtakarítási döntések terén mutatott magatartás például költségvetés készítése, hosszú távú pénzügyi tervezés még kevésbé tudatos (Eszter, et al., 2024)

Az MNB korábbi 2006-os kvalitatív felmérésében is azt állapította meg, hogy a résztvevők nem mindig értik pontosan például a nyugdíjak képződésének mechanizmusát, valamint a banki szolgáltatásokkal kapcsolatos termékismeret is gyenge pontokat mutat. Ezek alapján tehát kijelenthető, hogy a magyar lakosság pénzügyi műveltségének szintje javuló tendenciát mutat, ugyanakkor a gyakorlati alkalmazása, mint pénzügyi ismeretek, a tudatos befektetői magatartás és a viselkedési tényezők továbbra is fejlesztendő terület marad (Bank, 2006).

A Pénziránytű Alapítvány megbízásából, az OECD által kidolgozott módszertan alapján végzett reprezentatív felmérés fontos képet nyújt a magyar lakosság pénzügyi kultúrájáról és döntéshozatali szokásairól. A vizsgálat szerint a lakosság mintegy 70%-a az elmúlt évben nem

szembesült megélhetési nehézségekkel, ugyanakkor a pénzügyi tartalékok hiánya továbbra is jellemző. A megkérdezettek 55%-a nem tudna egyhavi jövedelmének megfelelő váratlan kiadást fedezni megtakarításból, ami különösen a fiatalok, az alacsony jövedelműek és a kisebb településeken élők körében jelent problémát. A megtakarítási hajlandóság bár 42%-os, a félretett összegeket sokan nem kamatoztatják, hanem készpénzben vagy folyószámlán tartják, így a pénzügyi tudatosság gyakorlati megvalósítása korlátozott.

A kutatás rávilágított arra is, hogy a hosszú távú pénzügyi tervezés hiányos a válaszadók kevesebb mint fele rendelkezik konkrét pénzügyi célokkal, és mindössze negyedük készít rendszeresen háztartási költségvetést ez az arány ráadásul romló tendenciát mutat a 2010-es adatokhoz képest. A pénzügyi ismeretek terén a legnagyobb hiányosság a kamatos kamat fogalmának megértésében mutatkozik, míg az infláció és az alapvető számítási műveletek ismerete általánosan elterjedtebb. A felmérés eredményei összességében arra utalnak, hogy a magyar lakosság pénzügyi tudatossága továbbfejlesztésre szorul, különösen a gyakorlati alkalmazás, a megtakarítási formák ismerete és a hosszú távú gondolkodás területén (Pénziránytű, 2023).

2.1.3 A tudás hiányának hatása a befektetési döntésekre

A pénzügyi ismeretek hiánya a modern gazdaság egyik meghatározó problémája, mivel közvetlenül befolyásolja az egyének megtakarítási és befektetési döntéseit. A pénzügyi tudatlanság gyakran vezet alacsonyabb hozamú vagy éppen túlzottan kockázatos döntésekhez, amelyek hosszú távon anyagi veszteséget és bizonytalanságot eredményezhetnek.

Az ismeretek hiánya többféleképpen torzíthatja a befektetői magatartást. Egyrészt a kockázatkerülés miatt sokan inkább biztonságos, de alacsony hozamú eszközöket választanak, ami inflációs környezetben a vagyoni reálértékének csökkenéséhez vezethet. Másrészt a túlzott önbizalom és az információhiány impulzív döntéseket idézhet elő, amikor a befektetők rövid távú piaci ingerekre reagálnak. Emellett a diverzifikáció hiánya a befektetések egyetlen eszközben való koncentrálására szintén növeli a kockázatot és csökkenti a portfólió hatékonyságát (Forbes & Kara, 2010).

A viselkedésalapú pénzügyek (behavioral finance) kutatásai szerint az alacsony pénzügyi műveltségű befektetők gyakrabban viselkednek irracionálisan ezért hajlamosak elkerülni a kockázatot még akkor is, ha ezzel lemondanak a magasabb hozam lehetőségéről. A tudás hiánya tehát nemcsak a racionális döntéshozatalt akadályozza, hanem fokozza a piaci volatilitásra adott

túlzott reakciókat is (Silva, et al., 2023). A tudás hiánya nemcsak a racionális döntéshozatalt gyengíti, hanem felerősíti azokat a pszichológiai torzításokat is, amelyek torzíthatják a befektetői ítéletet. Ilyen torzítás például a túlzott önbizalom (overconfidence bias) amikor a befektető túlzottan bízik saját tudásában és ítélőképességében, ezért hajlamos alábecsülni a befektetési kockázatokat. A megerősítési torzítás (confirmation bias), amikor csak azokat az információkat veszi figyelembe, amelyek igazolják korábbi véleményét. A veszteségkerülés (loss aversion), amely miatt a befektetők számára a veszteség elkerülése fontosabb, mint a potenciális hozam elérése, valamint a nyájhatás (herd behavior), amikor mások döntéseire igazodva, önálló mérlegelés nélkül cselekszenek. Ezek a torzítások hozzájárulnak a piacok volatilitásához és a rövid távú, impulzív döntések elterjedéséhez. A pénzügyi edukáció fejlesztése ezért kulcsfontosságú a tudatos, hosszú távú befektetői gondolkodás és a stabilabb pénzügyi magatartás kialakításában (Budhiraja, et al., 2018).

A pénzügyi ismeretek szintje a bizalommal is szoros kapcsolatban áll. Azok, akik nem értik a pénzügyi rendszer működését, általában kevésbé bíznak a tőkepiaci intézményekben és digitális befektetési platformokban, ami tovább erősíti a passzivitást és a kockázatkerülő magatartást. A pénzügyi edukáció kulcsszerepet játszik a tudatos befektetői magatartás kialakításában. A megfelelő ismeretek hozzájárulnak a hosszú távú pénzügyi tervezéshez, a kockázatok megértéséhez és a modern tőkepiaci termékek hatékonyabb kihasználásához. A tudás hiánya ezzel szemben nemcsak az egyéni jólétet, hanem a pénzügyi piacok hatékonyságát is korlátozza. A bizalom hiánya tehát gyakran a pénzügyi ismeretek hiányából fakad. Azok, akik nem értik a befektetési termékek működését vagy a piac logikáját, hajlamosak bizonytalanabbá válni, és inkább elkerülik azokat a lehetőségeket, amelyek kockázatosnak tűnnek számukra. Ez különösen igaz a modern, digitális befektetési formákra, ahol a technológiai újdonság és az átláthatóság hiánya tovább növelheti a bizalmatlanságot (Tharayil, 2024).

A pénzügyi bizalom ugyanakkor alapvető feltétele annak, hogy az egyének aktívan részt vegyenek a tőkepiacon. A magasabb pénzügyi tudatosság erősíti az intézményekbe vetett bizalmat, mivel a tájékozott befektetők nagyobb valószínűséggel értik meg a piac működését, a szabályozási környezetet és a kockázatkezelési mechanizmusokat. Ennek következtében tudatosabban döntenek, kevésbé befolyásolják őket a rövid távú piaci ingadozások, és nagyobb hajlandóságot mutatnak a hosszú távú befektetések iránt (van der Cruysen, et al., 2021).

A bizalom tehát nemcsak pszichológiai, hanem gazdasági tényező is erősíti a pénzügyi rendszerek stabilitását, növeli a befektetési hajlandóságot, és hozzájárul a gazdasági

növekedéshez. Ennek megteremtésében a pénzügyi edukáció kulcsszerepet játszik, hiszen az ismeretek bővítése, a pénzügyi folyamatok megértése és az átlátható kommunikáció mind hozzájárulnak a befektetők biztonságérzetének növeléséhez.

2.2 Kockázatvállalás és befektetői magatartás

A befektetői magatartás a pénzügyi döntéshozatal egyik legösszetettebb területe, amely a gazdasági racionalitás és az emberi pszichológia határán helyezkedik el. A befektetők nem csupán objektív piaci információk alapján döntenek, hanem érzelmi, tapasztalati és társadalmi hatások is jelentős szerepet játszanak döntéseikben. A kockázatvállalás mértéke ezért nemcsak a pénzügyi helyzetből vagy hozamelvárásokból következik, hanem az egyéni attitűdökből, a bizalom szintjéből és a piaci környezet észleléséből is (Kalaivani, et al., 2025).

A kockázathoz való viszony az egyik legfontosabb tényező, amely meghatározza, hogy a befektetők mennyire aktívan vesznek részt a tőkepiacon. A modern pénzügyi környezetben, ahol a technológiai fejlődés gyorsasága, az új pénzügyi termékek megjelenése és a globális gazdasági bizonytalanság egyre inkább formálja a piacokat, a kockázatvállalási hajlandóság dinamikus tényezővé vált. A befektetők ma már nemcsak klasszikus eszközök, hanem komplex, digitális és fenntarthatósági szempontokat is integráló befektetési formák között választanak, amelyek eltérő kockázati profilokat hordoznak (Mwamtambulo, 2021).

A pénzügyi ismeretek és az önbizalom szintje közvetlenül befolyásolja a befektetők kockázati magatartását. Azok, akik jobban értik a piacok működését, képesek tudatosabban mérlegelni a hozam–kockázat arányt, míg az alacsonyabb pénzügyi tudatossággal rendelkező befektetők gyakran túlzottan óvatosak, vagy épp impulzívan vállalnak felesleges kockázatot. A viselkedésalapú pénzügyek eredményei alapján a kockázatvállalás mértéke szorosan összefügg a befektető személyiségjegyeivel, múltbeli tapasztalataival és a gazdasági környezet iránti bizalmával (Jamaluddin, et al., 2025).

2.2.1 Kockázatvállalási hajlandóság pszichológiai és gazdasági tényezői

A befektetési döntések meghozatalakor a kockázatvállalás kérdése központi szerepet tölt be, mivel minden befektetési forma bizonytalansággal jár. A kockázatvállalási hajlandóság azt fejezi ki, hogy a befektető milyen mértékben hajlandó elviselni a hozamok ingadozását a

magasabb nyereség reményében. A pénzügyi magatartás ezen aspektusa nem pusztán gazdasági racionalitáson alapul, hanem jelentős mértékben befolyásolják pszichológiai, társadalmi és információs tényezők is. A pszichológiai hatások közül kiemelkedik a veszteségkerülés (Loss Aversion). Ez a viselkedés-közgazdaságtani fogalom azt írja le, hogy az emberek a potenciális veszteségből eredő pszichológiai fájdalmat lényegesen nagyobbak élik meg, mint az azonos mértékű nyereségből származó örömet. Ez a jelenség gyakran megjelenik a befektetési döntésekben is. Sok befektető inkább biztonságosabb lehetőségeket választ, hogy elkerülje a veszteség kockázatát, még akkor is, ha ezzel lemond a nagyobb hozamról. A veszteségkerülés tehát nem pusztán a kockázatok elutasítását jelenti, hanem egy olyan érzelmi reakciót, ami befolyásolja, hogyan ítéljük meg a pénzügyi helyzeteket és lehetőségeket. (van Dolder & Vandenbroucke, 2024).

A hagyományos közgazdasági megközelítés szerint a befektetők racionális szereplők, akik a várható hozam és a kockázat arányát mérlegelve döntenek. Ezzel szemben a modern viselkedésgazdaságtani kutatások rámutatnak arra, hogy a befektetési döntések sok esetben eltérnek a tisztán racionális mintáktól. A befektetők gyakran hajlamosak érzelmi alapú döntésekre, túlzott önbizalomra, illetve a tömeg viselkedésének követésére.

A kockázatvállalási hajlandóságot jelentősen befolyásolja az egyén életkora, jövedelmi helyzete, pénzügyi ismeretei és befektetési tapasztalata is. Fiatalabb, magasabb jövedelmű és pénzügyileg tájékozottabb befektetők általában nagyobb kockázatot vállalnak, mivel hosszabb időtávon képesek kezelni a piaci ingadozásokat. A konzervatívabb befektetők ezzel szemben biztonságosabb, alacsonyabb hozamú eszközöket preferálnak, például kötvényeket vagy betéteket. A kockázatvállalás ugyanakkor nem statikus tulajdonság: a gazdasági környezet, a piaci hangulat és az egyéni tapasztalatok változásával folyamatosan alakul. Magas inflációs vagy bizonytalan gazdasági időszakban a befektetők gyakran nyitottabbá válnak a magasabb kockázatú, de nagyobb hozamot ígérő befektetések irányába, hogy megőrizzék megtakarításaik reálértékét (Oehler, et al., 2023).

2.2.2 A modern tőkepiaci termékek, sajátosságai

A modern tőkepiaci termékek a pénzügyi piac dinamikus fejlődésének és a technológia innovációknak köszönhetően jöttek létre. Ezek az új termékek, a jól ismert hagyományos befektetési formák, mint a kötvények vagy részvények tovább fejlesztett, valamint digitalizált

változatai. Az a céljuk, hogy a befektetők még gyorsabban, átláthatóbban és rugalmasabban tudjanak kereskedni. A modern tőkepiaci termékek alá tartozik minden olyan befektetési eszközök, amelyek a technológia fejlődése révén a befektetői szokások változása és a fenntarthatóság iránti igény hatására alakultak ki. Ide tartoznak és a legelterjedtebbek többek között a kriptovaluták és tokenizált eszközök, az ETF-ek (Exchange-Traded Fund) valamint a zöld kötvények és ESG alapú befektetések. Ezek termékek közös jellemzője, hogy digitális platformokon keresztül elérhetőek, alacsonyabb tranzakciós költségeket kínálnak és valós idejű piaci információk alapján működnek ezzel támogatva a piaci hatékonyságot (Huault & Rainelli-Weiss, 2013).

A digitalizáció fejlődése alapvetően formálta át a befektetési környezetet. Az online és mobilalkalmazások lehetővé tették, hogy a befektetők a világ bármely pontjáról valós időben követhessék és kezelhessék portfóliójukat. Ezzel párhuzamosan csökkentek a tranzakciós költségek és gyorsult az ügyletek végrehajtása, ami tovább fokozta a pénzügyi piacok hatékonyságát. (Rauch, 2024)

Ezzel párhuzamosan megjelentek egy teljesen új technológiát és új típusú rendszert használó pénzügyi eszközök. A blokkláncon alapuló decentralizált pénzügyi rendszerek, amelyek központi közvetítő nélkül teszik lehetővé a pénzügyi tranzakciókat, hitelezéseket és befektetéseket. A modern tőkepiaci termékek működésének egyik legfontosabb sajátossága a rugalmasság és az innovációs alkalmazkodóképesség, amely lehetővé teszi számukra, hogy még gyorsabban reagáljanak a befektetői igényekre, a technológiai fejlődésre és a gazdasági környezet változásaira. A hagyományos befektetési eszközökhöz képest ezek a termékek nemcsak pénzügyi, hanem társadalmi és etikai kérdéseket is figyelembe vesznek. (Raman, et al., 2023)

Az utóbbi években az egyik legjelentősebb változás a befektetési szemléletben a társadalmi felelősségvállalás és a fenntarthatóság szempontjainak beépítése lett a befektetési döntéshozatalba. Az Environmental, Social, Governance (környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási) szempontokat figyelembe vevő befektetések olyan vállalatokat helyeznek előtérbe, amelyek megfelelnek ezeknek az elvárásoknak. A megközelítés lényege, hogy a pénzügyi teljesítmény szorosan összefügg az etikus működéssel és a fenntarthatósággal. A egyre több befektető részesíti előnyben azokat a cégeket, amelyek fenntartható gazdálkodást folytatnak, és hosszú távon képesek pozitív társadalmi és környezeti hatást kifejteni. Az ilyen típusú befektetések tehát nemcsak új befektetők bevonását eredményezi, hanem a tőkét is a

fenntartható gazdasági növekedést támogató vállalatok irányába terelik. (Mariappan, et al., 2025)

A modern tőkepiac egyik meghatározó területe közé tartozik még a hatékonyság és diverzifikáció növelése, amelyet elsősorban az ETF-ek (Exchange Traded Funds), vagyis tőzsdén kereskedett alapok megjelenése tett lehetővé. Az ETF-ek egy adott indexet vagy piacot követnek, és lehetőséget kínálnak a befektetőknek arra, hogy alacsony költségek mellett, azonnal és egyszerűen építsenek diverzifikált portfóliót (Yiuman, 2008).

A digitális eszközök és kriptovaluták egy teljesen új dimenziót nyitottak a modern tőkepiacon. A blokklánc-technológiára épülő rendszerek lehetővé teszik a decentralizált, közvetítők nélküli pénzügyi tranzakciókat, amelyek átláthatóak, gyorsak és globálisan elérhetőek. A kriptovaluták és az ezekre épülő tokenizált eszközök alapjaiban alakították át a tőkeáramlás hagyományos folyamatait, mivel működésük nem a klasszikus pénzügyi közvetítő intézményeken, hanem decentralizált technológiai infrastruktúrán, elsősorban a blokklánc-technológián alapul. Ennek köszönhetően jelentősen nőtt a pénzügyi autonómia és az innovációs szabadság, hiszen a tranzakciók közvetlenül a felek között valósulhatnak meg (Chen & Bellavitis, 2020).

A modern tőkepiaci termékek megjelenése új kockázati dimenziókat hozott a pénzügyi rendszerekbe, amelyek gyakran túlmutatnak a hagyományos befektetési által hordozott kockázatokon. Ezen termékek sajátossága, hogy működésük szorosan összefonódik a digitalizációval, a technológiai innovációval és a globális pénzügyi hálózatok gyorsuló információáramlásával.

Kriptovaluták

A kriptovaluták a blokklánc technológián alapuló, decentralizált digitális fizetőeszközök, amelyek működéséhez nincs szükség központi hatóságra. A tranzakciókat a hálózat tagjai igazolják vissza, ami biztosítja a rendszer önálló működését. A legismertebb kriptovaluta a Bitcoin, de ma már számos alternatíva, például az Ethereum vagy a Solana is elérhető (Raman, et al., 2023). A kriptovaluták befektetései ugyan innovatív lehetőségeket kínálnak, azonban számos kockázattal járnak. A legjelentősebb ezek közül az árfolyamkockázat, mivel a kriptovaluták értéke rendkívül volatilis, és rövid időn belül drasztikus ingadozásokat mutathat, ami komoly veszteséget okozhat a befektetőknek. Emellett a szabályozási bizonytalanság is kockázati tényező, mivel a legtöbb országban a piac jogi keretei még nem teljesen kialakultak, ami kiszámíthatatlanná teszi a befektetési környezetet.

A technológiai kockázat a digitális infrastruktúrához és a blokklánc-technológiához kapcsolódik. A kiberbiztonsági fenyegetések, rendszerhibák és a decentralizált platformok sérülékenysége komoly veszélyt jelenthet a befektetők vagyonára. Az anonimitás növeli ugyan a pénzügyi függetlenséget, de megnehezíti a csalások, lopások és visszaélések jogi kezelését. A piac átláthatatlansága és a befektetővédelmi garanciák hiánya különösen a lakossági befektetők számára növeli a bizonytalanságot (Benedetti & Labbe, 2023). (De Barros, 2024)

ETF-ek (Exchange Traded Funds-Tőzsdén kereskedett alapok)

Az ETF-ek olyan tőzsdei befektetési alapok, amelyek egy meghatározott index vagy eszközcsoport teljesítményét követik. Alacsony költségű, passzív befektetési eszközök, amelyek a diverzifikáció előnyeit egyesítik a tőzsdei kereskedés rugalmasságával.

Az ETF-ek legfőbb kockázata a piaci mozgásokból ered, mivel értékük közvetlenül az alaptermék teljesítményétől függ. Ha az adott index vagy piac gyengül, az alap árfolyama is csökkenhet. Egyes piacokon a korlátozott likviditás nehezítheti a gyors adásvételt, ami szintén veszteséget okozhat. A tőkeáttételes vagy származtatott ETF-ek esetében a hozamok és a veszteségek egyaránt felerősödhetnek, ami nagyobb kockázatot jelent. Emellett a túlzottan széles portfóliójú alapok lassabban reagálhatnak a piaci változásokra, így hozamuk elmaradhat a befektetői elvárásoktól (Yiuman, 2008).

ESG befektetések

Az ESG (Environmental, Social, Governance) befektetések olyan pénzügyi eszközöket és stratégiákat foglalnak magukban, amelyek a gazdasági hozam mellett környezeti, társadalmi és vállalatirányítási szempontokat is figyelembe vesznek. A cél a fenntartható fejlődés támogatása és a hosszú távon felelős működés ösztönzése. Az ilyen befektetések kockázatai elsősorban az értékelés bizonytalanságából fakadnak, mivel a fenntarthatósági mutatók és minősítések nem egységesek, így félrevezethetik a befektetői döntéseket. Fennáll a greenwashing veszélye is, amikor a vállalatok fenntarthatónak tüntetik fel magukat anélkül, hogy ténylegesen környezetbarát módon működnének. A szabályozási környezet változása és a korlátozott likviditás szintén kockázatot jelenthet az ilyen típusú befektetések esetében (Mariappan, et al., 2025).

Zöld kötvények

A zöld kötvények olyan értékpapírok, amelyekből származó forrásokat kizárólag környezeti vagy klímavédelmi célú projektek finanszírozására fordítanak. Működésük hasonló a hagyományos kötvényekéhez, azzal a különbséggel, hogy a kibocsátóknak igazolniuk kell a bevont tőke felhasználását és környezeti hatását.

A zöld kötvények fő kockázata a projektkockázat, mivel a finanszírozott környezeti beruházások megtérülése bizonytalan, és nagymértékben függ a gazdasági, technológiai és szabályozási környezettől. Emellett az átláthatóság hiánya és a greenwashing veszélye is problémát jelenthet, amikor a kibocsátók fenntarthatónak tüntetnek fel olyan projekteket, amelyek valójában nem biztosítanak valós környezeti eredményt. A zöld kötvények hosszú futamideje miatt a kamatlábak emelkedése további értékvesztési kockázatot hordoz (Suljić Nikolaj, et al., 2023).

2.3 A bizalom szerepe a pénzügyi piacokon

A befektetési döntések nem kizárólag racionális elemzésen alapulnak. A bizalom érzelmi és tapasztalati tényezőként meghatározza, hogy a befektetők mennyire érzik biztonságosnak a piacot és a választott eszközöket. A bizalom hiánya növeli a kockázatérzetet, és visszatartja a befektetőket attól, hogy pénzüket tőkepiaci eszközökbe irányítsák.

Ezzel szemben a magas bizalmi szint ösztönzően hat, elősegíti a hosszú távú befektetéseket, növeli a piac likviditását, és hozzájárul a gazdasági stabilitáshoz. A bizalom tehát nemcsak társadalmi vagy pszichológiai kategória, hanem a gazdasági rendszer működésének egyik alapfeltétele. A kutatás szerint a bizalom a kockázatérzékelés és a befektetési hajlandóság közvetítő tényezője, amely képes felerősíteni vagy éppen tompítani a gazdasági eseményekre adott befektetői reakciókat. (Fisch & Seligman, 2022).

A pénzügyi piacokon a bizalom több szinten is megnyilvánul. Megjelenik az intézményekben, a technológiában és a gazdasági rendszer egészébe vetett hit formájában. A befektetők nemcsak az egyes vállalatok vagy termékek megbízhatóságát mérlegelik, hanem azt is, hogy a piac egésze mennyire stabil, átlátható és kiszámítható. Ha ezek a feltételek teljesülnek, a befektetők hajlamosabbak hosszabb távon gondolkodni, és nagyobb összegeket mozgósítani.

A bizalom ugyanakkor törékeny tényező, amely gyorsan meginoghat gazdasági válságok, pénzügyi botrányok vagy szabályozási hibák következtében. Ilyen helyzetekben a befektetők

gyakran pánikszerűen reagálnak, tőkét vonnak ki a piacról, vagy biztonságosabb eszközökbe menekítik megtakarításaikat. Ez jól mutatja, hogy a bizalom nem állandó, hanem folyamatosan változó tényező, amelyet a gazdasági környezet alakulása, a média hatásai és a társadalmi megítélés egyaránt befolyásol. (Liu, et al., 2019)

2.3.1 Intézményi bizalom

A pénzügyi intézményekbe vetett bizalom az egyik legfontosabb tényező, amely meghatározza a piacok stabilitását és a befektetői aktivitást. A befektetők akkor érzik biztonságban megtakarításaikat, ha úgy látják, hogy a bankok, brókercégek, befektetési alapok és felügyeleti szervek átláthatóan és megbízhatóan működnek.

Amennyiben az intézmények működését tisztességesnek, szabályozottnak és szakmailag megalapozottnak érzékelik, a befektetők nagyobb valószínűséggel vállalnak kockázatot, és szívesebben helyezik el vagyonukat pénzügyi eszközökben. Ennek ellenkezője is igaz az intézményi bizalom megingása piaci visszaesést, tőkekivonást és fokozott óvatosságot eredményezhet.

A szabályozási környezet átláthatósága és kiszámíthatósága szintén alapfeltétele a bizalom fennmaradásának. Az állami felügyeleti szerepe ebben kiemelkedő, hiszen feladatuk a piacok stabilitásának, a fogyasztóvédelemnek és a pénzügyi transzparenciának a biztosítása (Kaufmann & Weber, 2010).

2.3.2 Technológiai bizalom

A digitalizáció előretörésével a pénzügyi szolgáltatások egyre nagyobb része zajlik online platformokon, mobilalkalmazásokon és automatizált rendszereken keresztül. Ez a fejlődés új dimenziót adott a bizalom kérdésének. A befektetőknek ma már nemcsak az intézményekben, hanem a technológiai rendszerek biztonságában és megbízhatóságában is meg kell bízniuk.

A technológiai bizalom azt jelenti, hogy a befektető elfogadja, hogy az adott digitális platform képes biztonságosan kezelni személyes adatait, végrehajtani a tranzakciókat, és pontosan jeleníti meg a piaci információkat. Ennek hiánya gátolhatja az új technológiák például a mobilbanki, vagy kriptovaluta-kereskedési szolgáltatások elterjedését.

A fintech-szektor és a blokklánc-technológia térnyerése fokozta a digitális bizalom jelentőségét. A kibervédelem, az adatbiztonság és az átláthatóság kulcstényezőkké váltak a befektetői döntéshozatalban. A technológiai bizalom erősítése nélkül a modern pénzügyi rendszerek fejlődése és társadalmi elfogadottsága korlátozott marad (Kowalski, et al., 2021).

2.3.3 A bizalom és a befektetési döntések kapcsolata

A bizalom kulcsfontosságú tényező a befektetői döntéshozatalban, mivel alapvetően meghatározza, hogy az egyének milyen mértékben hajlandók kockázatot vállalni a pénzügyi piacokon. A befektetői bizalom nemcsak az egyes vállalatok vagy pénzügyi termékek iránti meggyőződést jelenti, hanem magában foglalja a piac egészének stabilitásába és átláthatóságába vetett hitet is. Amennyiben a befektetők biztonságosnak és megbízhatónak érzékelik a gazdasági környezetet, nagyobb valószínűséggel hoznak hosszú távú befektetési döntéseket. A bizalom hiánya ezzel szemben a tőkepiaci aktivitás csökkenéséhez és fokozott kockázatkerüléshez vezethet. Különösen igaz ez a modern tőkepiaci termékek esetében, ahol az új technológiák, sok befektető számára még kevésbé ismertek. Ezek elfogadása nagymértékben függ attól, hogy a piac mennyire tudja biztosítani az átláthatóságot és a szabályozási garanciákat. (Forbes & Kara, 2010).

A bizalom szorosan összefügg a pénzügyi tudatossággal is: minél jobban értik a befektetők a tőkepiaci termékek működését, annál tudatosabban és magabiztosabban döntenek. A pénzügyi ismeretek hiánya viszont gyakran bizonytalanságot és túlzott kockázatkerülést eredményez. Ennek erősítése ezért kulcsfontosságú a stabil és hatékony befektetési környezet kialakításában.

3 Anyag és módszertan

A kutatás fő célja annak megértése volt, hogy a magyar lakosság körében milyen tényezők formálják a modern tőkepiaci befektetésekkel kapcsolatos attitűdöket és döntéseket. A vizsgálat arra kereste a választ, hogy az emberek milyen mértékben ismerik a modern befektetési termékeket, mennyire tudatosak a pénzügyi döntéseikben, és milyen tényezők befolyásolják befektetési hajlandóságukat. Kiemelt figyelem irányult a pénzügyi ismeretek szintjére, a kockázatvállalási hajlandóságra, az intézményekbe vetett bizalomra, valamint a pénzügyi edukáció szerepére a befektetői magatartás alakításában.

A kutatás kvantitatív módszertannal, kérdőíves adatgyűjtés formájában valósult meg. Az adatgyűjtés online módon történt a Google Forms felületén, 2025 október és november között. A kérdőívet közösségi médiában (Facebookon), valamint egyetemi hallgatói csoportokban és ismeretségi körben osztottam meg, biztosítva az önkéntes és anonim részvételt. Az online forma lehetővé tette, hogy rövid idő alatt szélesebb társadalmi háttérrel rendelkező mintát érjek el, különböző korosztályokból és eltérő pénzügyi tapasztalattal rendelkező válaszadóktól.

A kérdőív elején minden résztvevő egyértelmű tájékoztatást kapott arról, hogy az adatgyűjtés kutatási célú, az adatok bizalmasan kezeltek, és az elemzés kizárólag összesített formában történik.

3.1 A kutatás módszertana

A kérdőív 50 kérdésből állt, és egymásra épülő tematikus egységeket tartalmazott, amelyek a válaszadók pénzügyi magatartásának, ismereteinek és attitűdjeinek különböző aspektusait vizsgálták. A kérdések között Likert-skálás, igen–nem típusú és feleletválasztós elemek is szerepeltek. Ez lehetővé tette a válaszok statisztikai elemzését és az egyes tényezők közötti összefüggések feltárását.

A kutatás során kvantitatív kutatási módszert alkalmaztam, amely lehetővé tette a pénzügyi viselkedés számszerűsíthető jellemzőinek és összefüggéseinek vizsgálatát. Az adatgyűjtéshez kérdőíves felmérést használtam, mivel ez a módszer jól illeszkedik a fogyasztói attitűdök és magatartási minták elemzéséhez. A kérdőív zárt és félig nyitott kérdéseket tartalmazott, amelyek hét fő témakört fedtek le:

- **Demográfiai jellemzők:**

A demográfiai kérdések a válaszadók alapvető jellemzőire életkorára, nemére, iskolai végzettségére és lakóhelyére vonatkoztak. Ezek az adatok segítettek abban, hogy átfogó képet kapjak a minta összetételéről, és megvizsgálhassam, hogy a különböző társadalmi csoportok között van-e eltérés a pénzügyi magatartásban

- **Pénzügyi ismeretek és tudatosság:**

Az önértékeléses skálán mért pénzügyi tudatosság és tájékozottság, valamint az alapvető pénzügyi fogalmak ismeretének felmérése.

- **Befektetési tapasztalat és aktivitás:**

A válaszadók jelenlegi befektetéseit, a modern pénzügyi eszközökkel kapcsolatos tapasztalatokat és a jövőbeni nyitottság vizsgálatát.

- **Kockázatvállalási hajlandóság:**

Az egyéni kockázattűrő képesség és a biztonságos vagy kockázatos befektetések iránti preferencia feltérképezése.

- **Intézményi bizalom:**

A pénzügyi szereplőkbe vetett bizalom mérése

- **Információforrások és digitális befolyás:**

A kérdőív ezen része a pénzügyi tájékozódás forrásait vizsgálta, különös tekintettel a közösségi média szerepére a befektetési döntések alakításában.

- **Pénzügyi edukáció és tanulási hajlandóság:**

A pénzügyi képzéseken való részvétel, valamint a további ismeretszerzés iránti nyitottság felmérése.

Az adatok feldolgozása és elemzése

Az adatok előfeldolgozása Microsoft Excel programban történt, ezt követően az elemzést az IBM SPSS Statistics szoftver segítségével végeztem el. Az SPSS-ben végzett statisztikai számításokat és elemzéseket a Túlélőkészlet az SPSS-hez Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára című könyv (Székelyi Mária Barna Ildikó, Typotex Elektronikus Kiadó, 2008) útmutatásai alapján készítettem el.

Az elemzés során a következő módszereket alkalmaztam:

- **Leíró statisztika** a minta jellemzőinek bemutatására,
- **Khi-négyzet próba** nominális változók közötti vizsgálatra
- **Varianciaanalízis (ANOVA)** az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság közötti különbségek elemzésére,
- **Korrelációs elemzés** a pénzügyi tudatosság és az intézményi bizalom közötti összefüggések feltárására.
- **Diagramok és táblázatok** a tendenciák vizuális szemléltetésére

1. Táblázat: A hipotézisek és az alkalmazott statisztikai elemzések összefoglalása Forrás: Saját kutatás

Hipotézis megfogalmazása	Alkalmazott SPSS elemzés
H1: A magasabb pénzügyi tudatosság növeli a modern befektetési hajlandóságot	Keresztábra elemzés és khi-négyzet próba
H2: A fiatalabb válaszadók nagyobb kockázatvállalási hajlandóságot mutatnak.	Egyszempontos varianciaanalízis (ANOVA) és Tukey post hoc teszt
H3: Az intézményi bizalom szintje pozitívan befolyásolja a befektetési aktivitást.	Keresztábra elemzés és khi-négyzet próba
H4: A közösségi médiából tájékozódó befektetők nagyobb valószínűséggel érdeklődnek a kriptovaluták iránt.	Keresztábra elemzés és khi-négyzet próba

A statisztikai szignifikancia megállapításánál a $p < 0,05$ szintet tekintettem irányadónak. Ez a társadalomtudományi kutatásokban elfogadott határérték a statisztikai szignifikancia megállapítására. Ez azt jelenti, hogy legfeljebb 5% annak a valószínűsége, hogy az eredmény véletlenül jött létre, így a kapcsolat vagy különbség nagy valószínűséggel valóban létezik a vizsgált mintában.

3.2 A minta összetétele

A kutatásban összesen 110 fő vett részt, akik önkéntesen és anonim módon töltötték ki az online kérdőívet. A válaszadók összetétele alapján elmondható, hogy a minta változatos, de főként fiatal, felsőfokú végzettségű és városi lakosokból állt.

Nemek szerint a válaszadók közel azonos arányban oszlottak meg: 52,8% nő, míg 47,2% férfi töltötte ki a kérdőívet. Ez kiegyensúlyozott megoszlást eredményezett, ami elősegítette a nemek közötti összehasonlítás lehetőségét.

Életkor szerint a minta többségét a 18-24 éves korosztály alkotta (52,7%), ami az online adatgyűjtés jellegéből adódóan várható volt. A 25-34 évesek aránya 18,2%, a 35-44 éveseké 10,9%, a 45-54 éveseké 10,0%, míg az 55 év felettiak 8,2%-ot tettek ki. Az adatok alapján elsősorban a fiatal, aktív korú felnőttek képviselték magukat a kutatásban.

Iskolai végzettség tekintetében a válaszadók többsége magasabb iskolai végzettséggel rendelkezett: 58,2% főiskolai vagy egyetemi diplomás, míg 30,9% érettségizett. 6,4% szakiskolai, 3,6% posztgraduális, és mindössze 0,9% általános iskolai végzettséggel rendelkezett. Ez arra utal, hogy a minta kifejezetten képzett, pénzügyileg tudatosabb réteget érintett. Lakóhely szerinti megoszlásban a válaszadók közel fele (47,7%) egyéb városban él, 29,4% a fővárosban, 14,7% községben, 7,3% megyeszékhelyen, és 0,9% megyei jogú városban. Az adatok alapján a városi lakosság dominál a mintában.

Összességében elmondható, hogy a minta elsősorban fiatal, diplomás és városi lakosságot képvisel, akik jellemzően aktív életkorban vannak és nyitottabbak a modern pénzügyi megoldások iránt. A minta nem teljesen reprezentatív a teljes népességre nézve, azonban megfelelő képet ad azokról a társadalmi rétegekről, akik aktívan jelen vannak a tőkepiacon, és nyitottak az innovatív befektetési formákra.

Kutatási korlátok

A kutatás korlátok közé tartozik, hogy az online adatgyűjtés önkéntes alapon történt, így valószínűleg főként azok vettek részt benne, akiket érdekelnek a pénzügyi kérdések. A minta viszonylag kis mérete és nem reprezentatív jellege miatt az eredmények inkább irányt mutatnak, mintsem általános következtetések levonására adnak lehetőséget. A jövőben érdemes lenne nagyobb és reprezentatív mintán, valamint kvalitatív interjúkkal is vizsgálni a témát.

4 Eredmények

A kutatásom célja annak feltárása volt, hogy a magyar lakosság körében milyen tényezők befolyásolják a modern tőkepiaci termékekhez és befektetésekhez való viszonyt. Különösen arra kerestem a választ, hogy a pénzügyi tudatosság, a kockázatvállalási hajlandóság, az intézményi bizalom, az információforrások és a pénzügyi edukáció milyen mértékben hatnak a befektetői döntésekre.

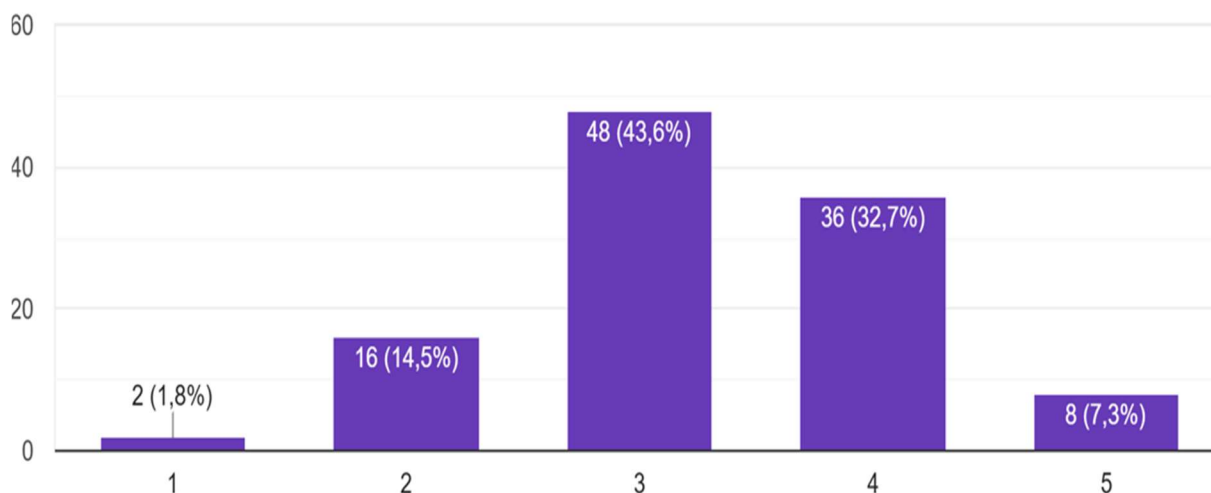
Az elemzések során nem csupán az egyes válaszok számszerű értékeit vizsgáltam, hanem azok mögöttes összefüggéseit is, hogy jobban megértsem, milyen tényezők ösztönzik vagy éppen gátolják a lakosságot a befektetési döntések meghozatalában. A kutatásban kiemelt szerepet kapott a viselkedési tényezők elemzése is, mivel a befektetői magatartást nem kizárólag racionális megfontolások, hanem érzelmi és bizalmi szempontok is alakítják.

Az adatfeldolgozás során leíró statisztikai módszereket (átlag, medián, szórás, gyakoriság) és különböző összefüggésvizsgálatokat (khi-négyzet próba, varianciaanalízis, korrelációs elemzés) alkalmaztam az IBM SPSS program segítségével. Az eredmények bemutatásakor minden esetben a $p < 0,05$ értéket tekintettem a statisztikai szignifikancia határának.

A következő alfejezetekben a kutatás legfontosabb eredményeit ismertetem, amelyek bemutatják a válaszadók pénzügyi ismereteinek szintjét, befektetési szokásait, bizalmi attitűdjeit és kockázatvállalási jellemzőit. Ezt követően részletesen elemzem a hipotézisvizsgálatok eredményeit, amelyek a különböző tényezők közötti kapcsolatokat tárják fel.

4.1 Általános eredmények

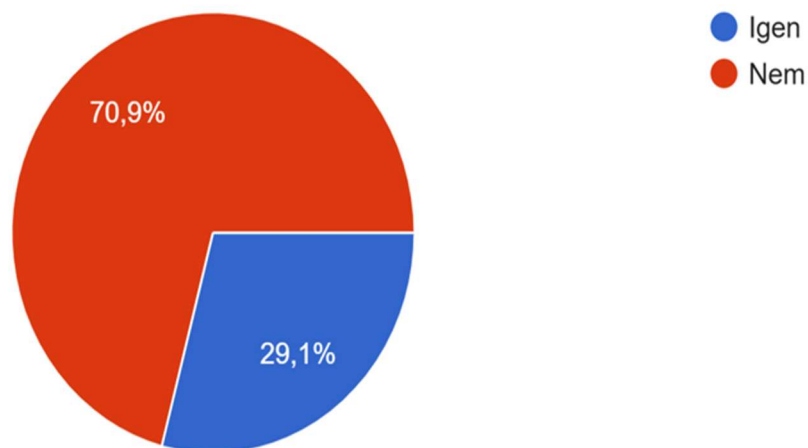
A kutatás egyik kiindulópontja a válaszadók pénzügyi tudatosságának és ismeretszintjének feltérképezése volt. Ennek vizsgálatára a kérdőívben szerepelt egy ötfokú skálás kérdés, amelyben a kitöltők önértékelés alapján adhatták meg, mennyire érzik magukat jártasnak a pénzügyek területén (1 = nagyon alacsony, 5 = nagyon magas).

1. ábra: Pénzügyi tudatosság ismeretszintje Forrás: saját kutatás n=110

Az eredmények azt mutatták, hogy a válaszadók többsége közepes vagy annál valamivel magasabb szintre értékelte pénzügyi ismereteit. A legtöbben a 3-as 43,6% és 4-es 32,7% értéket jelölték meg, míg 16,3% a legalacsonyabb szintekre 1–2 sorolta magát. Mindössze 7,3 % érezte úgy, hogy kifejezetten magas szintű pénzügyi tudással rendelkezik (5-ös érték). Ez alapján elmondható, hogy a válaszadók többsége tisztában van az alapvető pénzügyi fogalmakkal, de sokan érzik úgy, hogy még nem rendelkeznek elég mély ismerettel ahhoz, hogy magabiztos pénzügyi döntéseket hozzanak.

A pénzügyi tudatossághoz szorosan kapcsolódik a befektetési aktivitás kérdése, ezért a kérdőívben rákérdeztem arra is, hogy a válaszadók jelenleg rendelkeznek-e tőkepiaci befektetéssel. Célja az volt, hogy felmérje, a válaszadók milyen arányban rendelkeznek tényleges tapasztalattal a tőkepiacokon.

2. ábra Tőkepiaci befektetések aránya Forrás: saját kutatás n=110

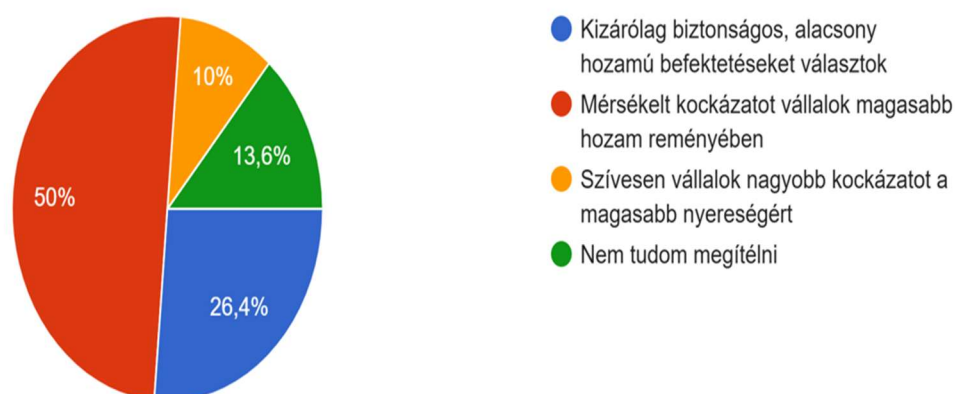
Az eredmények alapján a minta 29,1%-a jelezte, hogy rendelkezik valamilyen befektetéssel, míg a többség, 70,9%, nem fektet be aktívan. Ez az arány arra utal, hogy bár a modern befektetési lehetőségek egyre ismertebbek, a gyakorlati részvétel továbbra is viszonylag alacsony. A háttérben több tényező is meghúzódhat: egyrészt a pénzügyi ismeretek hiánya, másrészt a kockázattól való tartózkodás vagy a befektetési piacokba vetett bizalom hiánya.

A két kérdés eredményei között már az alapstatisztikák is összefüggést sejtetnek. A befektetéssel rendelkezők aránya jóval magasabb volt azok körében, akik saját pénzügyi ismereteiket magasabb szintre értékelték. Ez a tendencia azt mutatja, hogy a pénzügyi tudatosság és a befektetési hajlandóság között pozitív kapcsolat állhat fenn, vagyis minél jobban ért valaki a pénzügyekhez, annál inkább hajlik arra, hogy megtakarításait tőkepiaci eszközökben kamatoztassa.

A későbbi statisztikai elemzések (khi-négyzet próba) ezt az összefüggést szignifikáns szinten is megerősítették, alátámasztva, hogy a pénzügyi ismeretek fejlettsége valóban befolyásolja a modern befektetések iránti aktivitást.

A kockázatvállalási hajlandóság a befektetői magatartás egyik legfontosabb pszichológiai tényezője, hiszen alapvetően meghatározza, hogy valaki milyen típusú pénzügyi döntéseket hoz. A kérdőív 14. kérdése („Hogyan jellemezné saját kockázatvállalási hajlandóságát?”)

Négy válaszlehetőséget tartalmazott: kizárólag biztonságos befektetéseket választok, mérsékelt kockázatot vállalok, szívesen vállalok nagyobb kockázatot, valamint nem tudom megítélni.

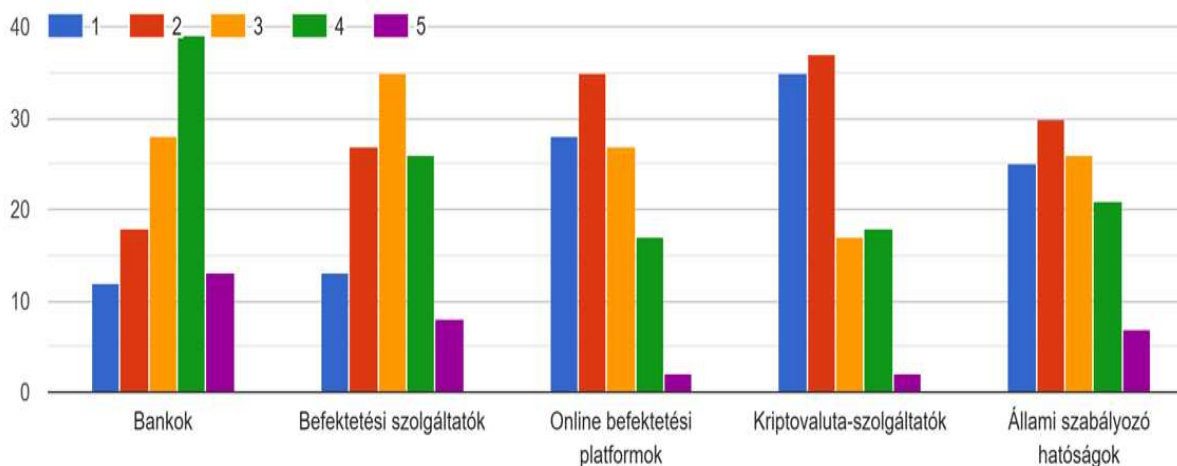

3. ábra Kockázatvállalási hajlandóság aránya Forrás: saját kutatás n=110

Az eredmények alapján a válaszadók többsége, 50%, a mérsékelt kockázatvállalási hajlandóságot választotta, vagyis ők hajlandók bizonyos kockázatot vállalni a magasabb hozam érdekében, de továbbra is óvatos befektetési magatartást tanúsítanak. 26,4% a biztonságos, alacsony hozamú lehetőségeket részesíti előnyben, míg 10% kifejezetten nyitott a magasabb kockázatú befektetésekre is. Emellett a válaszadók 13,6%-a nem tudta megítélni saját kockázatvállalási hajlandóságát, ami arra utal, hogy sokan bizonytalanok a befektetési döntések meghozatalában vagy nem rendelkeznek elegendő tapasztalattal ezen a téren.

A válaszok eloszlása azt mutatja, hogy a minta tagjai jellemzően kiegyensúlyozott, de inkább óvatos befektetési szemlélettel rendelkeznek. Bár a fiatalabb válaszadók körében megfigyelhető némi hajlam a nagyobb kockázatvállalásra, a többség inkább a biztonságos és kiszámítható lehetőségeket preferálja. A kockázatvállalási hajlandóság eredményei később alapul szolgáltak az életkor és a kockázatvállalás közötti kapcsolat (H2 hipotézis) vizsgálatához, ahol statisztikai szinten is elemeztem, hogy az életkor előrehaladtával hogyan változik a befektetési attitűd

A 13. kérdés célja annak feltárása volt, hogy a válaszadók mennyire bíznak meg a különböző pénzügyi intézményekben és szereplőkben, amikor pénzügyi döntéseket hoznak. A bizalmi szintet egy 1–5-ig terjedő skálán kellett értékelniük, ahol az 1-es érték az „egyáltalán nem bízom bennük”, az 5-ös pedig a „teljes mértékben bízom bennük” jelentést hordozta

4. ábra: Intézményi bizalom szintjei Forrás:saját kutatás n=110

Az eredmények azt mutatták, hogy a bizalom szintje mérsékelt a pénzügyi szereplők irányában. A válaszadók átlagosan 3-as körüli értéket adtak a legtöbb kategóriában, ami közepes bizalmat jelez. A legnagyobb bizalmat a bankok élvezik, amelyek esetében a válaszadók 37,3%-a adott 4-es vagy 5-ös értékelést, míg 21,8% alacsony (1–2) bizalmi szintet jelölt meg. Ezzel szemben a brókercégek és a befektetési szolgáltatók iránti bizalom lényegesen alacsonyabb volt: itt a válaszadók mindössze 18,2%-a fejezett ki magas szintű bizalmat, és közel 40%-uk inkább bizalmatlan ezekkel a szereplőkkel szemben.

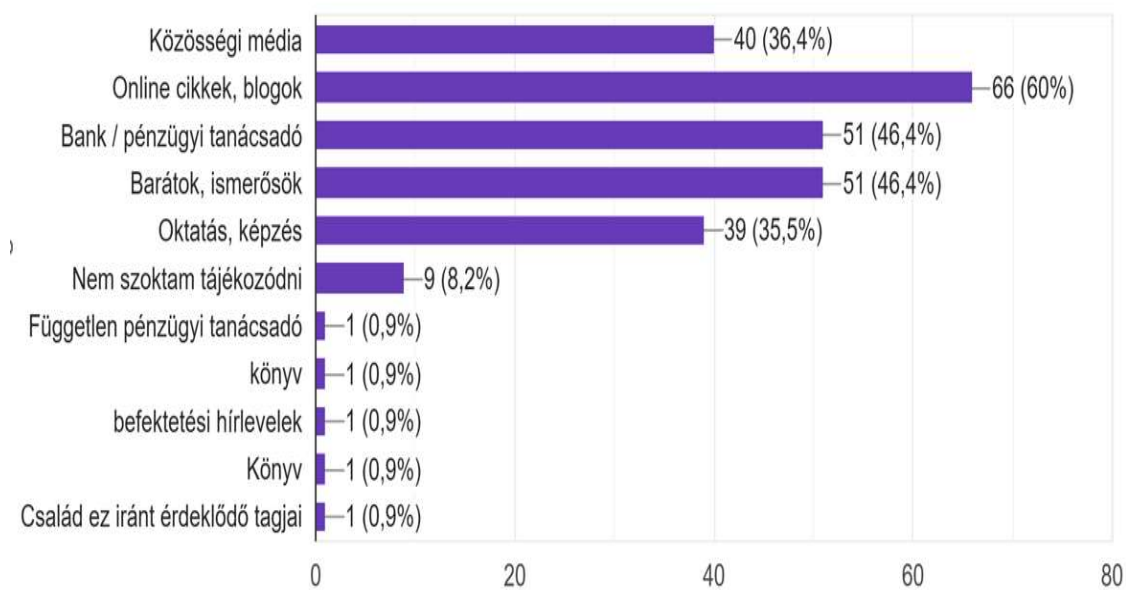
Az állami felügyeleti szervek iránti bizalom valamivel kiegyensúlyozottabb képet mutatott: a válaszadók fele (kb. 50%) közepes szintre (3-as) értékelte, míg 25,5% magas bizalmat, 24,5% pedig alacsony bizalmat jelzett.

Megállapítható, hogy a pénzügyi intézmények iránti bizalom nem kiugróan magas, inkább óvatos, közepes szinten mozog. Ez arra utal, hogy a pénzügyi döntések meghozatalában sokan nem támaszkodnak teljes mértékben az intézményi szereplőkre, inkább saját megítélésükre vagy más információforrásokra hagyatkoznak.

A bizalmi szintek kiegyensúlyozottsága ugyanakkor pozitív jelenség, hiszen azt mutatja, hogy a válaszadók nem teljesen bizalmatlanok a pénzügyi rendszer iránt, de továbbra is szükség van az intézmények átlátható működésére és a lakosság pénzügyi tájékoztatásának erősítésére. Az

intézményi bizalom vizsgálata később az egyik hipotézis vizsgálatánál is fontos szerepet kapott, ahol statisztikailag is kimutatható összefüggést találtam a bizalom és a befektetési aktivitás között.

A 17. kérdés célja az volt, hogy feltárja, a válaszadók milyen forrásokból szerzik pénzügyi ismereteiket és információikat. A kitöltők egyszerre több információforrást is megjelölhettek.

5. ábra: Pénzügyi ismeretek információs forrása Forrás: saját kutatás n=110

Az eredmények alapján a legnépszerűbb információforrás az online cikkek és blogok voltak, amelyeket a válaszadók 60%-a jelölt meg. Ez arra utal, hogy az interneten elérhető szakmai és gazdasági tartalmak fontos szerepet töltenek be a pénzügyi tájékozódásban. Ezt követően a banki vagy pénzügyi tanácsadók és a barátok, ismerősök egyaránt 46,4%-os arányban szerepeltek, ami azt jelzi, hogy a személyes tanácsadás és a társas környezetben szerzett tapasztalatok továbbra is meghatározóak a pénzügyi döntéshozatalban.

A közösségi média szintén jelentős szerepet kapott: a válaszadók 36,4%-a tájékozódik ilyen platformokon keresztül pénzügyi kérdésekről. Ez a viszonylag magas arány jól mutatja, hogy a

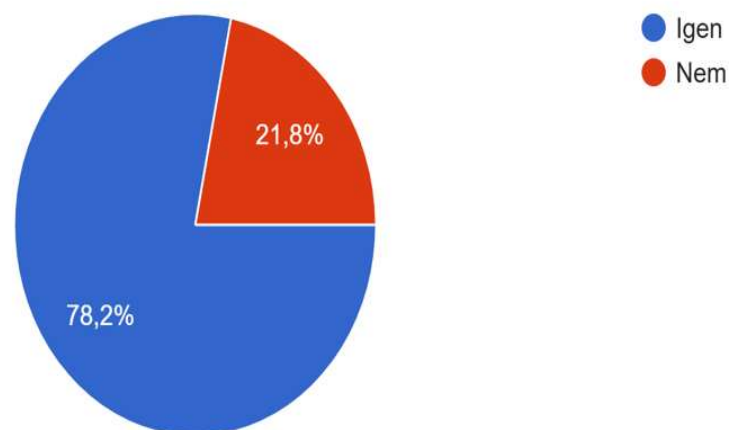
digitális csatornák, különösen a közösségi felületek, egyre fontosabb szerepet játszanak a fiatalabb generációk pénzügyi információszerzésében.

Említésre méltó még az oktatás és képzés szerepe, amelyet a kitöltők 35,5%-a említett. Ez arra utal, hogy a strukturált, formális tanulási lehetőségek –például tréningek, kurzusok vagy iskolai oktatás egyre inkább elérhetőek és keresettek a pénzügyi tudás fejlesztése szempontjából.

Mindössze 8,2% nyilatkozott úgy, hogy nem szokott tájékozódni pénzügyi kérdésekben, ami azt mutatja, hogy a válaszadók túlnyomó többsége valamilyen módon érdeklődik a pénzügyi témák iránt.

Az eredmények azt jelzik, hogy a pénzügyi információszerzés sok csatornán keresztül történik és jelentős mértékben a digitális térben zajlik. A közösségi média és az online tartalmak térnyerése mellett azonban a személyes kapcsolatok és a szakmai tanácsadás továbbra is meghatározóak. Ez a tendencia a közösségi médiából tájékozódók és a kriptovaluta iránti érdeklődés kapcsolatáról vizsgálatában is fontos szerepet játszott, ahol a statisztikai elemzés kimutatta a digitális források hatását a befektetési érdeklődésre.

A 20. kérdés célja annak vizsgálata volt, hogy a válaszadók mennyire érzik szükségét a modern tőkepiaci termékekkel kapcsolatos ismereteik bővítésének. Az eredmények alapján a válaszadók 78,2%-a nyitott további tanulásra, míg 21,8% nem tartja szükségesnek, hogy bővítse tudását ezen a területen.

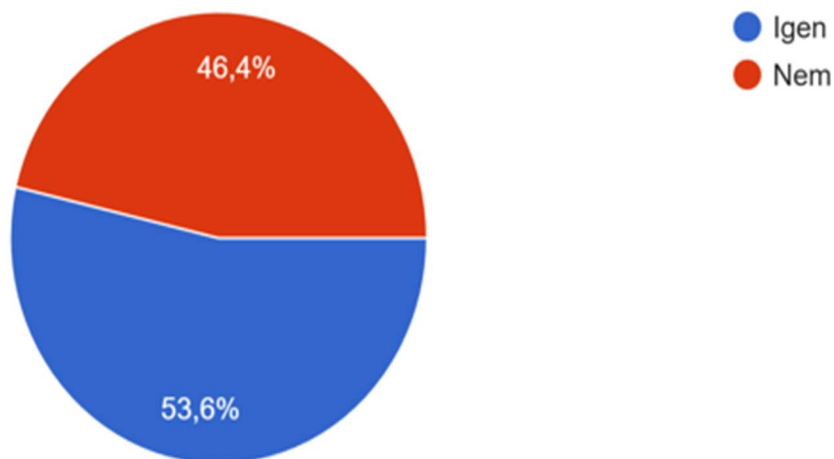

6. ábra: A modern tőkepiaci termékekkel kapcsolatos ismeretek bővítésének szüksége
Forrás: saját kutatás n=110

Ez az arány jól mutatja, hogy a többség felismeri a pénzügyi ismeretek és a befektetési tudatosság fontosságát, különösen a gyorsan változó pénzügyi környezetben. A válaszokból az is látszik, hogy az emberek egyre inkább érdeklődnek a modern befektetési formák iránt, ugyanakkor igénylik a megbízható, szakmailag hiteles forrásból származó tudást.

A kérdés eredménye megerősíti, hogy a pénzügyi edukáció fejlesztése iránt erős társadalmi igény mutatkozik, ami fontos szempont lehet a pénzügyi tudatosságot erősítő programok és oktatási kezdeményezések tervezésében.

A kérdőív 16. kérdése arra irányult, hogy a válaszadók részt vettek-e valaha pénzügyi ismeretterjesztő képzésen, tréningen vagy előadáson. A kérdés célja annak feltárása volt, hogy a magyar lakosság körében milyen mértékben van jelen a pénzügyi edukációban való részvétel.

7. ábra Pénzügyi képzésben résztvevők aránya Forrás: Saját kutatás n=110

Az eredmények alapján a válaszadók 53,6% (59 fő) jelezte, hogy már részt vett valamilyen pénzügyi ismeretterjesztő programon, míg 46,4% (51 fő) még nem vett részt hasonló képzésen. Ez az arány viszonylag kiegyensúlyozott képet mutat, azonban fontos következtetések vonhatók le belőle a pénzügyi kultúra fejlesztésének jövőbeli irányairól.

A pozitívum, hogy a megkérdezettek több mint fele már kapcsolatba került pénzügyi oktatással. Ez arra utal, hogy az utóbbi években elindult kezdeményezések fokozatosan elérik a lakosságot. A magas részvételi arány azt is jelzi, hogy az emberek egyre inkább felismerik a pénzügyi ismeretek gyakorlati hasznát, illetve a tudatos gazdálkodás és befektetés fontosságát.

Ugyanakkor az is jelentős, hogy a válaszadók közel fele még soha nem vett részt ilyen jellegű oktatáson. Ez a tény azt mutatja, hogy a pénzügyi tudatosság fejlesztése továbbra is komoly kihívást jelent Magyarországon. A lakosság ezen része számára valószínűleg hiányzik a hozzáférés az elérhető programokhoz, vagy nem érzik közvetlenül relevánsnak az ilyen képzéseket a mindennapi életükben.

4.2 A magasabb pénzügyi tudatosság növeli a modern befektetési hajlandóságot

A hipotézis célja annak vizsgálata volt, hogy a válaszadók önértékelt pénzügyi ismeretei összefüggésben állnak-e azzal, hogy rendelkeznek-e tőkepiaci befektetéssel.

A pénzügyi tudatosság mérésére a kérdőív 2. kérdését használtam (Hogyan értékelné saját pénzügyi ismereteit?), amelyet 1-től 5-ig terjedő Lineáris skálán értékelték a válaszadók.

A befektetési hajlandóságot a 4. kérdés mérte (Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg?), amely igen/nem válaszlehetőségeket tartalmazott.

A két változó közötti kapcsolat feltárására khi-négyzet próbát alkalmaztam. Az elemzés 110 válaszadó adatait tartalmazta, és minden válasz érvényes volt, így a minta teljes egészében felhasználható volt. A Pearson-féle khi-négyzet értéke 11,227, a szignifikanciaszint (p) pedig 0,024 volt. Mivel ez az érték kisebb, mint a 0,05-ös határérték, az eredmény statisztikailag szignifikáns kapcsolatot jelez a pénzügyi ismeretek szintje és a befektetési hajlandóság között.

2. Táblázat: A pénzügyi tudatosság és a befektetési hajlandóság kapcsolata Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével.

		4.Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg?		Total
		Igen	Nem	
2.Hogyan értékelné saját pénzügyi ismereteit?	1	0	2	2
	2	3	13	16
	3	9	39	48
	4	15	21	36
	5	5	3	8
Total		32	78	110

A keresztábra eredményei szerint egyértelmű tendencia figyelhető meg azok közül, akik saját pénzügyi ismereteiket magasabb szintre (4–5) értékelték, jelentősen nagyobb arányban rendelkeznek tőkepiaci befektetéssel, mint azok, akik alacsonyabb önértékelést adtak. A legmagasabb tudásszintet jelölők (5-ös érték) közül 62,5% rendelkezik befektetéssel, míg az alacsony (1–2-es) értékelést adók közül csupán 15–20% jelezte ugyanezt.

Ez az eredmény jól alátámasztja azt a feltételezést, hogy a pénzügyi tudatosság növekedése együtt jár a befektetési aktivitás emelkedésével. A magasabb pénzügyi ismeretek segítik a befektetőket abban, hogy jobban megértsék a kockázatokat és a hozamlehetőségeket, így magabiztosabban vállalnak befektetési döntéseket. Ezzel szemben a pénzügyi ismeretek hiánya gyakran bizonytalanságot, kockázatkerülést és passzív magatartást eredményez.

4.3 A fiatalabb válaszadók nagyobb kockázatvállalási hajlandóságot mutatnak

A második hipotézis célja annak vizsgálata volt, hogy az életkor milyen mértékben befolyásolja a kockázatvállalási hajlandóságot. A feltételezés az volt, hogy a fiatalabb válaszadók bátrabban vállalnak pénzügyi kockázatot, mint az idősebb korosztályok.

A kockázatvállalási hajlandóságot a kérdőív 14. kérdése mérte, amelyben a válaszadók három kategória közül választhattak:

- 1 = biztonságos, alacsony kockázatú befektetéseket választ,
- 2 = mérsékelt kockázatot vállal magasabb hozam reményében,
- 3 = szívesen vállal magasabb kockázatot a nagyobb nyereségért.

Az életkort a 47. kérdés mérte, aminek eredményeit három kategóriába soroltam:

- 1 = fiatal (18–24 év),
- 2 = középkorú (25–44 év),
- 3 = idősebb (45 év felett).

Az adatok elemzéséhez egytényezős varianciaanalízist (One-Way ANOVA) alkalmaztam, hogy kiderüljön, van-e statisztikailag szignifikáns különbség az életkori csoportok között a kockázatvállalás átlagos szintjében. A Levene-teszt eredménye ($p = 0,696$) ez alapján a csoportok szórása hasonló, tehát az ANOVA alkalmazásának feltételei teljesültek.

Az ANOVA táblázat szerint a csoportok közötti különbség nem szignifikáns ($F(2,92) = 1,895$; $p = 0,156$). Ez azt jelenti, hogy az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság között nem mutatható ki statisztikailag jelentős kapcsolat.

3. Táblázat: Az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság közötti különbségek ANOVA-elemzése Forrás: saját kutatás, SPSS segítségével

ANOVA

kockazat_num.

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1,447	2	,724	1,895	,156
Within Groups	35,142	92	,382		
Total	36,589	94			

A leíró statisztikák azonban arra utalnak, hogy van némi különbség a csoportok között: a fiatalabb válaszadók átlaga 1,87 és a középkorúak átlaga 1,88 valamivel kockázatvállalóbbak voltak, mint az idősebb korosztály, akiknek az átlag 1,56 lett.

A Tukey post hoc teszt sem mutatott szignifikáns eltérést a csoportok között ($p > 0,05$), ami megerősíti, hogy a különbségek nem érik el a statisztikai szignifikancia szintjét

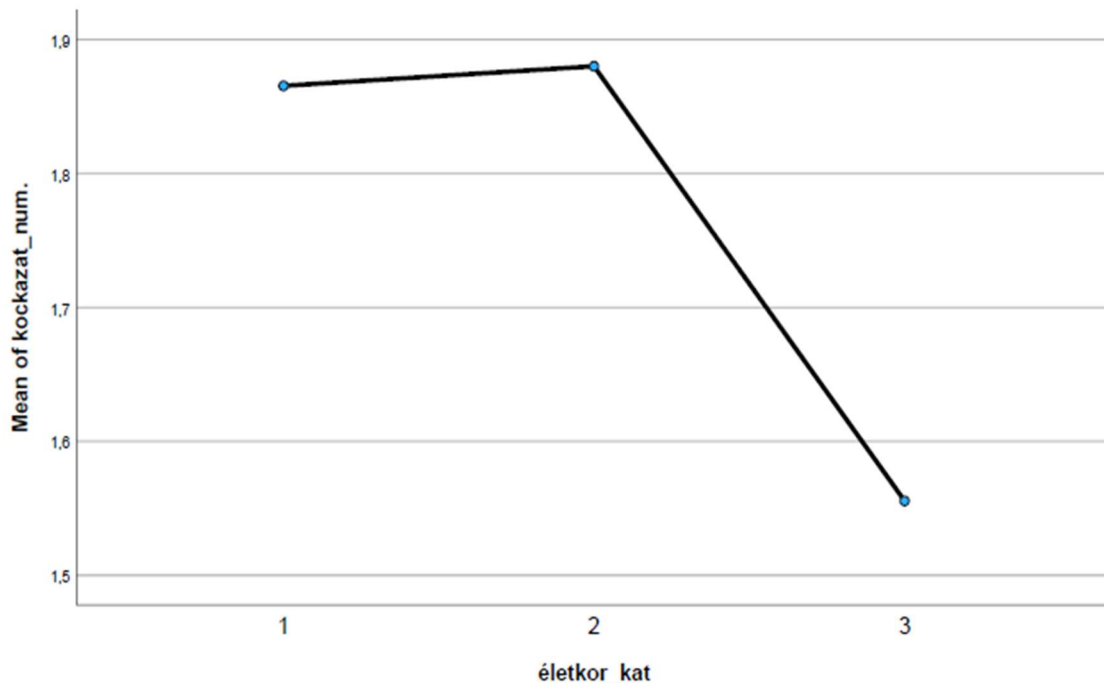
4. Táblázat A Tukey post hoc teszt eredményei az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság kapcsolatáról Forrás: Saját kutatás SPSS segítségével

Tukey HSD^{a,b}

életkor_kat	N	Subset for alpha = 0.05
		1
3	18	1,56
1	52	1,87
2	25	1,88
Sig.		,145

Megfigyelhető egy lefelé irányuló változás az életkor növekedésével a kockázatvállalás csökken, vagyis az idősebb válaszadók általában óvatosabbak befektetési döntéseik során. Ez a minta azonban nem elég erős ahhoz, hogy alátámassza ezt a felvetést.

Means Plots

8. ábra: Az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság közötti összefüggés Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével.

A hipotézis miszerint a fiatalabb válaszadók nagyobb kockázatvállalási hajlandóságot mutatnak nem nyert statisztikai megerősítést. Bár a tendencia iránya megfelel az elméleti várakozásoknak, a különbségek nem bizonyultak szignifikánsnak. a vizsgált minta alapján nem volt statisztikailag igazolható az összefüggés, viszont tendencia alapján feltételezhető kapcsolat. Ez arra utalhat, hogy a kockázatvállalási magatartást nem kizárólag az életkor befolyásolja, hanem más tényezők, például a pénzügyi tudatosság, a tapasztalat vagy a bizalom szintje is jelentős szerepet játszik a befektetési döntésekben.

4.4 Az intézményi bizalom szintje pozitívan befolyásolja a befektetési aktivitást.

Az elemzés során az intézményi bizalom és a befektetési aktivitás közötti kapcsolatot vizsgáltam. A bizalmi szint mérésére a kérdőívben szereplő, 1–5-ig terjedő skálás kérdéseket használtam, amelyek arra vonatkoztak, hogy a válaszadók mennyire bíznak különböző pénzügyi szereplőkben (bankokban, befektetési alapokban vagy állami felügyeletekben). Az egyes válaszok átlaga alapján hoztam létre egy összesített bizalom-átlag változót, amely az általános intézményi bizalom szintjét jelzi. A befektetési aktivitást egy igen–nem típusú kérdéssel mértem, amely azt mutatta, hogy a válaszadó rendelkezik-e valamilyen tőkepiaci befektetéssel.

Az SPSS-ben a bizalom-átlag változót három kategóriába soroltam, hogy a kapcsolat könnyebben értelmezhető legyen:

- 1 = alacsony bizalom (1,00–2,50)
- 2 = közepes bizalom (2,51–3,50)
- 3 = magas bizalom (3,51–5,00)

A két változó közötti kapcsolat vizsgálatára khi-négyzet próbát alkalmaztam. Az elemzés eredményei szerint a Pearson-féle khi-négyzet értéke 7,594, a szabadságfok (df) 2, a szignifikanciaszint (p) pedig 0,022, ami 0,05 alatt van, tehát a kapcsolat statisztikailag szignifikáns. Ez azt jelenti, hogy a bizalom szintje és a befektetési aktivitás között valódi, nem véletlenszerű összefüggés mutatható ki.

5. Táblázat: Az intézményi bizalom és a befektetési aktivitás kapcsolata Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével

bizalom_átlag (Binned) * aktivitas Crosstabulation

		aktivitas		Total	
		,00	1,00		
bizalom_átlag (Binned)	<= 2,50	Count	44	9	53
		% within bizalom_átlag (Binned)	83,0%	17,0%	100,0%
	2,51 - 3,50	Count	23	14	37
		% within bizalom_átlag (Binned)	62,2%	37,8%	100,0%
	3,51+	Count	11	9	20
		% within bizalom_átlag (Binned)	55,0%	45,0%	100,0%
Total	Count	78	32	110	
	% within bizalom_átlag (Binned)	70,9%	29,1%	100,0%	

A keresztábla eredményei szerint az alacsony bizalmi kategóriába tartozók 83%-a nem rendelkezik befektetéssel, míg a magas bizalmi szinttel rendelkezők esetében ez az arány már csak 55%. Ezzel párhuzamosan az aktív befektetők aránya a bizalom növekedésével folyamatosan emelkedik: a közepes bizalmúaknál 37,8%, míg a magas bizalmúaknál már 45%. Ez jól mutatja, hogy a bizalom növekedése hozzájárul a pénzügyi aktivitás fokozódásához.

Az eredmények alapján a hipotézis miszerint az intézményi bizalom szintje pozitívan befolyásolja a befektetési aktivitást elfogadható. A vizsgálat megerősítette, hogy a bizalom nem pusztán érzelmi tényező, hanem a befektetői döntéshozatal egyik kulcseleme. Azok, akik megbízhatónak érzik a pénzügyi intézményeket és a piac működését, nagyobb hajlandóságot mutatnak befektetések vállalására.

Az eredmények rávilágítanak arra, hogy az intézményi bizalom erősítése például átlátható működéssel, világos kommunikációval és stabil szabályozási háttérrel közvetlenül elősegítheti a tőkepiaci részvételt. Ez nemcsak az egyéni pénzügyi döntésekre, hanem a piac egészének stabilitására és fejlődésére is kedvező hatással lehet.

4.5 A közösségi médiából tájékozódó befektetők nagyobb valószínűséggel érdeklődnek a kriptovaluták iránt.

Az elemzés során azt vizsgáltam, hogy van-e kapcsolat a pénzügyi tájékozódás forrása és a kriptovaluták iránti érdeklődés között. A kérdőív két kérdésére támaszkodtam: az egyik arra irányult, hogy a válaszadók honnan informálódnak pénzügyi témákban, a másik pedig arra, hogy jelenleg használnak-e vagy tartanak-e kriptovalutát. Az információforrásokat két csoportra bontottam az egyikbe tartoztak a közösségi médiát használók, a másikba pedig azok, akik más csatornákon híroldalokon, banki portálokon vagy szakmai tanácsadókon keresztül szereztek információt. A kriptovaluta-használatot egy igen–nem kérdéssel mértem, ahol az „igen” választ 1-gyel, a „nem” választ 0-val jelöltem.

A kapcsolat vizsgálatához khi-négyzet próbát alkalmaztam 110 érvényes válasz alapján. Az SPSS eredményei szerint a Pearson-féle khi-négyzet értéke 4,081, a szabadságfok (df) 1, míg a szignifikanciaszint (p) 0,043. Mivel ez az érték kisebb, mint 0,05, a kapcsolat statisztikailag szignifikánsnak tekinthető, vagyis a két változó között valóban kimutatható összefüggés.

A keresztábra eredményei is megerősítették ezt a megállapítást. Azok közül, akik nem használnak közösségi médiát pénzügyi tájékozódásra, mindössze 12,7% érdeklődik a kriptovaluták iránt. Ezzel szemben a közösségi médiát használók körében ez az arány már 28,2%. Ez jól mutatja, hogy a digitális platformok szerepe a pénzügyi érdeklődés és a befektetési attitűdök formálásában egyre jelentősebb. A közösségi média nemcsak információforrásként szolgál, hanem egyfajta befolyásoló közegként is működik. A különböző tartalomgyártók, influencerek és közösségi csoportok gyakran ösztönzik a felhasználókat új típusú befektetésekre, mint például a kriptovaluták kipróbálására.

6. Táblázat: Az információforrás és a kriptovaluta iránti érdeklődés kapcsolata Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével

kozossegi_media_hasznal * kripto_kat Crosstabulation

		kripto_kat		Total	
		,00	1,00		
kozossegi_media_hasznal	0	Count	62	9	71
		% within kozossegi_media_hasznal	87,3%	12,7%	100,0%
	1	Count	28	11	39
		% within kozossegi_media_hasznal	71,8%	28,2%	100,0%
Total		Count	90	20	110
		% within kozossegi_media_hasznal	81,8%	18,2%	100,0%

Az eredmények alapján a hipotézis igazolást nyert, vagyis a közösségi médiából tájékozódó válaszadók körében valóban nagyobb a kriptovaluták iránti érdeklődés. Az eredmények arra utalnak, hogy a digitális tájékozódás és a közösségi platformok használata szoros kapcsolatban áll a modern pénzügyi magatartással. A közösségi média befolyása különösen a fiatalabb generációk esetében lehet erősebb, akik a pénzügyi döntéseiket gyakran online impulzusok alapján hozzák meg. Mindez rávilágít arra, hogy a jövőben a pénzügyi edukáció és a befektetői tudatosság fejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az online információforrások megbízhatóságának és hitelességének erősítésének.

7. Táblázat: A kutatási hipotézisek, az alkalmazott elemzések és az eredmények összefoglalása Forrás:Saját kutatás

Hipotézis megfogalmazása	Alkalmazott SPSS elemzés	Eredmény
H1: A magasabb pénzügyi tudatosság növeli a modern befektetési hajlandóságot	Keresztábra elemzés és khi-négyzet próba	Megerősítést nyert a pénzügyi tudatosság és a befektetési aktivitás között szignifikáns pozitív kapcsolat mutatható ki.
H2: A fiatalabb válaszadók nagyobb kockázatvállalási hajlandóságot mutatnak.	Egyszempontos varianciaanalízis (ANOVA) és Tukey post hoc teszt	Nem nyert statisztikai megerősítést, bár a tendencia iránya megfelel az elméleti várakozásoknak.
H3: Az intézményi bizalom szintje pozitívan befolyásolja a befektetési aktivitást.	Keresztábra elemzés és khi-négyzet próba	Részben megerősítést nyert a magasabb bizalmi szinttel rendelkező válaszadók nagyobb arányban rendelkeznek tőkepiaci befektetéssel.
H4: A közösségi médiából tájékozódó befektetők nagyobb valószínűséggel érdeklődnek a kriptovaluták iránt.	Keresztábra elemzés és khi-négyzet próba	Megerősítést nyert a közösségi médiát használók körében szignifikánsan magasabb a kriptovaluták iránti érdeklődés.

5 Következtetések és javaslatok

A kutatás célja annak feltárása volt, hogy a magyar lakosság körében milyen tényezők befolyásolják a modern tőkepiaci befektetésekhez való viszonyt, különös tekintettel a pénzügyi tudatosság, a kockázatvállalási hajlandóság, az intézményi bizalom és az információszerzési szokások szerepére. A kérdőíves felmérés alapján számos fontos összefüggés azonosítható, amelyek rávilágítanak a hazai befektetői magatartás jellemzőire és fejlesztési lehetőségeire.

A pénzügyi tudatosság meghatározó tényező a befektetési aktivitásban. Az eredmények alapján szignifikáns kapcsolat mutatható ki a pénzügyi ismeretek szintje és a tőkepiaci részvétel között. Azok a válaszadók, akik magasabbra értékelték saját pénzügyi tudásukat, nagyobb valószínűséggel rendelkeztek befektetésekkel. Ez arra utal, hogy a tudatosabb pénzügyi gondolkodás közvetlenül elősegíti az aktív befektetői magatartást, mivel az ismeretek növelik a magabiztosságot és csökkentik a kockázatérzetet.

A kockázatvállalási hajlandóság és az életkor között nem mutatható ki szignifikáns kapcsolat. Bár a fiatalabb korosztályok körében enyhe tendencia figyelhető meg a nagyobb kockázatvállalás irányába, az eltérések statisztikailag nem szignifikánsak. Ez arra utal, hogy a kockázati attitűdöt nem kizárólag az életkor, hanem más tényezők például a tapasztalat, a pénzügyi ismeretek vagy a bizalom is befolyásolják.

Az intézményi bizalom kulcsszerepet játszik a befektetési döntésekben. Az eredmények szerint azok a válaszadók, akik magasabb szintű bizalmat tanúsítanak a pénzügyi intézmények és felügyeleti szervek iránt, nagyobb arányban rendelkeznek befektetésekkel. A bizalom tehát nem pusztán érzelmi tényező, hanem a befektetői aktivitás egyik alapfeltétele, amely ösztönzi a részvételt a tőkepiacon.

A digitális információforrások, különösen a közösségi média, erősen befolyásolják a modern befektetési érdeklődést. A kutatás kimutatta, hogy a közösségi médiából tájékozódó válaszadók körében szignifikánsan magasabb a kriptovaluták iránti érdeklődés. Ez rávilágít arra, hogy az online platformok nemcsak információs csatornák, hanem véleményformáló közegként is működnek, különösen a fiatalabb generációk esetében.

A pénzügyi edukáció iránt erős társadalmi igény mutatkozik. A válaszadók közel négyötöde jelezte, hogy szívesen bővítené ismereteit a modern befektetési termékekről. Ez azt jelzi, hogy a lakosság részéről valós igény van a hiteles, gyakorlatorientált pénzügyi oktatásra.

Javaslatok

1. A pénzügyi oktatás fejlesztése és integrálása a köz- és felsőoktatásba.

Az oktatási intézményekben célszerű lenne nagyobb hangsúlyt fektetni a gyakorlati pénzügyi ismeretek, például a befektetési alapok, kockázatkezelés és megtakarítási stratégiák oktatására. A korai pénzügyi nevelés hozzájárulhat a tudatos befektetői szemlélet kialakításához.

2. A pénzügyi intézmények kommunikációjának és átláthatóságának erősítése.

Az intézményi bizalom növelése érdekében fontos a világos, közérthető tájékoztatás, valamint a pénzügyi termékek kockázatainak és előnyeinek átlátható bemutatása. Ez segítheti a bizalomépítést és ösztönözheti a lakosság aktívabb tőkepiaci részvételét.

3. Hiteles online pénzügyi tartalmak és edukációs platformok támogatása.

Mivel a közösségi média kiemelt szerepet játszik a pénzügyi információk terjesztésében, szükség van olyan szakmailag ellenőrzött, hiteles források kialakítására, amelyek ellensúlyozzák a félrevezető vagy pontatlan információkat tartalmazó tartalmakat.

4. Célzott pénzügyi tudatosság-fejlesztő programok indítása.

Különösen a fiatal korosztály és a kevésbé tájékozott csoportok számára érdemes olyan kampányokat, workshopokat vagy online kurzusokat szervezni, amelyek gyakorlati ismereteket nyújtanak a befektetések világáról.

5. A lakosság bizalmának növelése a szabályozott pénzügyi piacok iránt.

A szabályozó hatóságok és a pénzügyi szektor közös feladata, hogy stabil, kiszámítható környezetet teremtsenek, és hatékonyan kommunikálják a befektetők védelmét szolgáló intézkedéseket.

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy a magyar lakosság körében a modern tőkepiaci termékek iránti érdeklődés fokozatosan növekszik, ugyanakkor a tényleges befektetési aktivitás még alacsony. Ennek fő okai között a pénzügyi tudatosság hiánya, a bizalom részleges hiánya és az információkhoz való korlátozott hozzáférés említhető. A pénzügyi edukáció, a hiteles kommunikáció és az intézményi bizalom erősítése kulcsszerepet játszhat abban, hogy a lakosság tudatosabb, aktívabb és magabiztosabb befektetővé váljon.

6 Összefoglalás

A dolgozat célja annak feltárása, hogy a magyar lakosság körében milyen tényezők befolyásolják a modern tőkepiaci termékekhez való viszonyt és a befektetési döntések meghozatalát. A kutatás középpontjában a pénzügyi tudatosság, a kockázatvállalási hajlandóság, az intézményi bizalom, a pénzügyi edukáció és az információforrások szerepe állt. A dolgozat fő kérdése arra irányult, hogy ezek a tényezők miként járulnak hozzá a tudatos befektetői magatartás kialakulásához és a modern befektetési formák elfogadásához Magyarországon.

A kutatás kvantitatív módszertannal, kérdőíves adatgyűjtés formájában valósult meg. Az adatfelvétel 2025 októberében és novemberében zajlott, online formában, a Google Forms felületén. A kérdőívet 110 válaszadó töltötte ki, akik különböző életkorú, végzettségű és pénzügyi tapasztalattal rendelkező személyek voltak. Az adatok feldolgozása és elemzése az IBM SPSS Statistics szoftver segítségével történt. Az elemzés során leíró statisztikai mutatókat, khi-négyzet próbát, varianciaanalízist (ANOVA és korrelációs elemzést alkalmaztam).

A kutatás eredményei több fontos összefüggésre mutattak rá. Kimutatható volt, hogy a magasabb pénzügyi tudatossággal rendelkező válaszadók nagyobb arányban fektetnek be tőkepiaci eszközökbe, ami alátámasztja, hogy a tudás és az önbizalom kulcsszerepet játszik a befektetési aktivitásban. Az intézményi bizalom szintje szintén szignifikánsan befolyásolta a befektetési hajlandóságot: azok, akik nagyobb bizalommal vannak a pénzügyi intézmények iránt, aktívabban vesznek részt a piacokon. Ezzel szemben az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság között nem volt statisztikailag szignifikáns kapcsolat, bár a fiatalabb korosztály körében enyhén magasabb kockázatvállalási szint volt megfigyelhető.

A közösségi média szerepe szintén jelentősnek bizonyult: a közösségi platformokon tájékozódó válaszadók nagyobb valószínűséggel mutattak érdeklődést a kriptovaluták iránt, mint azok, akik hagyományos forrásokat használtak. Emellett a pénzügyi képzésen részt vevők nyitottabbnak bizonyultak a modern befektetési formák iránt, ami rávilágít a pénzügyi edukáció hosszú távú pozitív hatásaira.

A kutatás egyik fontos tanulsága, hogy a befektetői döntések mögött nemcsak racionális megfontolások, hanem pszichológiai és érzelmi tényezők is meghúzódnak. A bizalom, a veszteségkerülés és a kockázatérzékelés együttesen alakítják a pénzügyi magatartást. A dolgozat eredményei megerősítik, hogy a pénzügyi tudatosság fejlesztése, az intézményi

átláthatóság növelése és a digitális edukáció erősítése elengedhetetlen a magyar befektetési kultúra fejlődéséhez.

A kutatás nem reprezentatív, de értékes betekintést nyújt abba, hogyan gondolkodnak a magyarok a modern tőkepiaci lehetőségekről, és milyen tényezők ösztönzik vagy éppen gátolják a befektetési aktivitást. Az eredmények hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a pénzügyi szektor, az oktatási intézmények és a döntéshozók hatékonyabban támogassák a tudatos, hosszú távon is fenntartható befektetői magatartás kialakítását Magyarországon.

7 Irodalomjegyzék

- Arsi, S., Khelifa, S. B., Ghabri, Y. & Mzoughi, H., 2021. Cryptocurrencies: Key Risks and Challenges. In: *Cryptofinance: a New Currency for a New Economy*. hely nélkül.:World Scientific Publishing Co., pp. 121 - 145.
- Bank, M. N., 2006. *A LAKOSSÁG PÉNZÜGYI KULTÚRÁJÁNAK*, Budapest: Magyar Nemzeti Bank.
- Benedetti, H. & Labbe, S., 2023. A closer look into decentralized finance. In: *The Emerald Handbook on Cryptoassets: Investment Opportunities and Challenges*. hely nélkül.:Emerald Group Publishing Ltd., pp. 327 - 340.
- Budhiraja, K., T.V., R. & Bhardwaj, G. N., 2018. Impact of behavioral finance in investment decision making. *International Journal of Civil Engineering and Technology*, 9(6), pp. 1151 - 1157.
- Chen, Y. & Bellavitis, C., 2020. Blockchain disruption and decentralized finance: The rise of decentralized business models. *Journal of Business Venturing Insights*, 13. kötet.
- Chowdhry, N. & Dholakia, U. M., 2020. Know thyself financially: How financial self-awareness can benefit consumers and financial advisors. *Financial Planning Review*, 3(1), pp. 1-37.
- De Barros, G. O., 2024. Cryptocurrencies-Advantages and Risks of Digital Money. In: *Blockchain as a Technology for Environmental Sustainability*. hely nélkül.:CRC Press, pp. 160 - 196.
- Eszter, H., Levente, K. & Erzsébet, N., 2024. A pénzügyi kultúra helyzete és fejlődése. *Hitelintézeti Szemle*, 23(1), pp. 5-28.
- Finke, M. S. & Huston, S. J., 2014. Financial Literacy and Education. In: *Investor Behavior: The Psychology of Financial Planning and Investing*. hely nélkül.:Wiley Finance, pp. 63 - 82.
- Fisch, J. E. & Seligman, J. S., 2022. Trust, financial literacy, and financial market participation. *Journal of Pension Economics and Finance*, 21(4), pp. 634 - 664.
- Forbes, J. & Kara, S. M., 2010. Confidence mediates how investment knowledge influences investing self-efficacy. *Journal of Economic Psychology*, 31(3), pp. 435 - 443.
- Huault, I. & Rainelli-Weiss, H., 2013. The Connexionist Nature of Modern Financial Markets: From a Domination to a Justice Order? . In: *New Spirits of Capitalism?: Crises, Justifications, and Dynamics*. hely nélkül.:Oxford University Press, pp. 1 - 30.

- Jamaluddin, Hatidja, S. & Hardi, M. W., 2025. THE IMPACT OF FINANCIAL LITERACY ON FINANCIAL DECISION-MAKING: EXAMINING OVERCONFIDENCE AND AVAILABILITY AS MEDIATING VARIABLES AMONG GENERATION Z. *Advances in Business Related Scientific Research Journal*, 16(1), pp. 94 - 109.
- Kalaivani, E. és mtsai., 2025. *The Role of Behavioral Finance In Investment Decision-Making Using Machine Learning-Understanding the Psychology Behind Stock Market Trends*. Dehradun, Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc..
- Kaptsova, V. S., Solyannikova, S. P., Malyuga, A. L. & Shirshov, V. Y., 2023. Platform Solution in the Development of Financial Literacy as a Key Tool for Personal Finance Management: Case Study. In: *Approaches to Global Sustainability, Markets, and Governance*. hely nélk.:Springer, pp. 301 - 310.
- Kaufmann, C. & Weber, R. H., 2010. The role of transparency in financial regulation. *Journal of International Economic Law*, 13(3), pp. 779 - 797.
- Kowalski, M., Lee, Z. W. & Chan, T. K., 2021. Blockchain technology and trust relationships in trade finance. *Technological Forecasting and Social Change*, 166. kötet.
- Liu, S.-Q., Qi, X.-Z., Qin, M. & Su, C.-W., 2019. Financial stability or instability? Impact from Chinese consumer confidence. *Institute for Economic Forecasting*, 22(4), pp. 25 - 43.
- Lyons, A. C. & Kass-Hanna, J., 2022. The Evolution of Financial Services in the Digital Age. In: *De Gruyter Handbook of Personal Finance*. hely nélk.:De Gruyter, pp. 405 - 430.
- Mariappan, G. A. K., Thiagarajan, T., K, S. & Thomas, A. A., 2025. ESG Integration in Mutual Funds: Impact on Financial Performance and Risk Management. In: *Studies in Systems, Decision and Control*. hely nélk.:Springer Science and Business Media Deutschland GmbH, pp. 587 - 599.
- Mwamtambulo, D. J., 2021. *Factors Influencing Individual Investor Participation in Stock Market*. hely nélk., Springer Proceedings in Business and Economics.
- Oehler, A., Horn, M. & Wendt, S., 2023. The Trust Risk Puzzle: The Impact of Trust on the Willingness to Take Financial Risk. *Quarterly Journal of Finance*, 13(3).
- Pénziránytű, A., 2023. *A magyar lakosság pénzügyi kultúrája*. [Online] Available at: <https://penziranytu.hu/magyar-lakossag-penzugyi-kulturaja> [Hozzáférés dátuma: 5 10 2025].
- Raman, R. és mtsai., 2023. *Blockchain Based Future Banking by Decentralized Exchanges*. Cairo, Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc..
- Rauch, C., 2024. Fintech in Capital Markets. In: *The Emerald Handbook of Fintech: Reshaping Finance*. hely nélk.:Emerald Publishing, pp. 381 - 396.

- Silva, P., Mendonça, J., Gomes, L. M. P. & Babo, L., 2023. Cognitive Biases in the Investment Decision Process. In: *Smart Innovation, Systems and Technologies*. hely nélk.:Springer Science and Business Media Deutschland GmbH, pp. 185 - 197.
- Sood, P. B., Choudhary, K. & Singh, H., 2012. Role of financial education for future technocrats. *Pertanika Journal of Social Science and Humanities*, 20(4), pp. 1341 - 1350.
- Suljić Nikolaj, S., Olgic Draženović, B. & Buterin, D., 2023. Green Bonds - Sustainable Forms of Financing. In: *Lecture Notes in Networks and Systems*. hely nélk.:Springer Science and Business Media Deutschland GmbH, pp. 416 - 429.
- Tharayil, A., 2024. Examining the Association Between Financial Education and Financial Risk Tolerance. *American Economist*, 69(1), pp. 59 - 79.
- van der Cruijssen, C., de Haan, J. & Roerink, R., 2021. Financial knowledge and trust in financial institutions. *Journal of Consumer Affairs*, 55(2), pp. 680 - 714.
- van Dolder, D. & Vandenbroucke, J., 2024. Behavioral risk profiling: Measuring loss aversion of individual investors. *Journal of Banking and Finance*, 168(1), pp. 1-19.
- Yiuman, T., 2008. Exchange-traded funds. In: *Advances in International Investments: Traditional and Alternative Approaches*. hely nélk.:World Scientific Publishing Co, pp. 97 - 108.

Ábrajegyzék:

1. ábra: Pénzügyi tudatosság ismeretszintje Forrás: saját kutatás n=110	21
2. ábra Tőkepiaci befektetések aránya Forrás: saját kutatás n=110	22
3. ábra Kockázatvállalási hajlandóság aránya Forrás: saját kutatás n=110	23
4. ábra: Intézményi bizalom szintjei Forrás:saját kutatás n=110.....	24
5. ábra: Pénzügyi ismeretek információs forrása Forrás: saját kutatás n=110.....	25
6. ábra: A modern tőkepiaci termékekkel kapcsolatos ismeretek bővítésének szüksége Forrás: saját kutatás n=110.....	26
7. ábra Pénzügyi képzésben résztvevők aránya Forrás: Saját kutatás n=110	27
8. ábra: Az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság közötti összefüggés Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével.	31

Táblázatjegyzék:

1. Táblázat: A hipotézisek és az alkalmazott statisztikai elemzések összefoglalása Forrás: Saját kutatás.....	18
2. Táblázat: A pénzügyi tudatosság és a befektetési hajlandóság kapcsolata Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével.....	28
3. Táblázat: Az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság közötti különbségek ANOVA-elemzése Forrás: saját kutatás, SPSS segítségével.....	30
4. Táblázat A Tukey post hoc teszt eredményei az életkor és a kockázatvállalási hajlandóság kapcsolatáról Forrás: Saját kutatás SPSS segítségével.....	30
5. Táblázat: Az intézményi bizalom és a befektetési aktivitás kapcsolata Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével.....	33
6. Táblázat: Az információforrás és a kriptovaluta iránti érdeklődés kapcsolata Forrás: Saját kutatás, SPSS segítségével.....	35
7. Táblázat: A kutatási hipotézisek, az alkalmazott elemzések és az eredmények összefoglalása Forrás:Saját kutatás	36

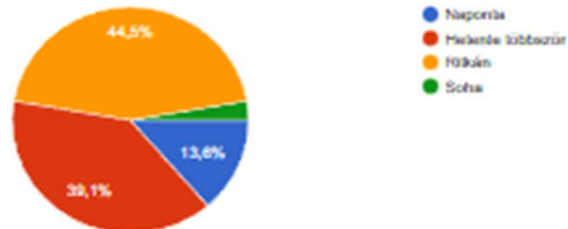
Mellékletek:

A kutatás során alkalmazott kérdőív kérdései:

1. Milyen gyakran követi a pénzügyi, gazdasági híreket?

[Grafikon másolása](#)

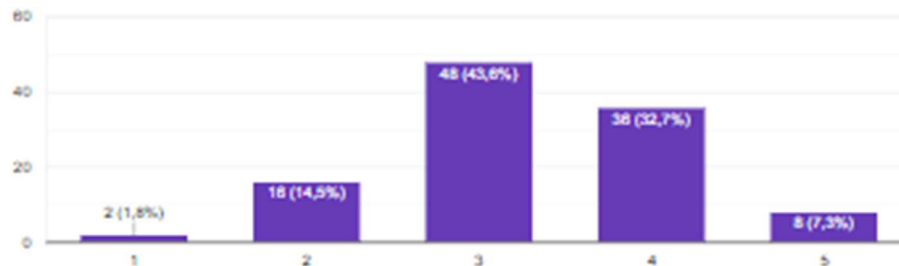
110 válasz

2. Hogyan értékelné saját pénzügyi ismereteit?

[Grafikon másolása](#)

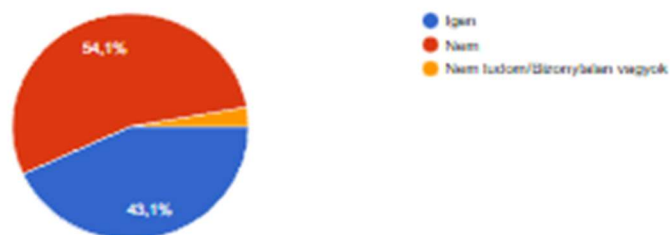
110 válasz

3. Rendelkezik Ön bármilyen befektetéssel jelenleg?

[Grafikon másolása](#)

109 válasz

4. Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg?

[Grafikon másolása](#)

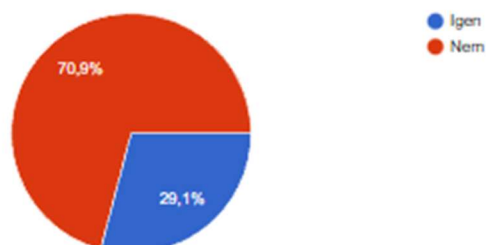
110 válasz

4. Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg?

[Grafikon másolása](#)

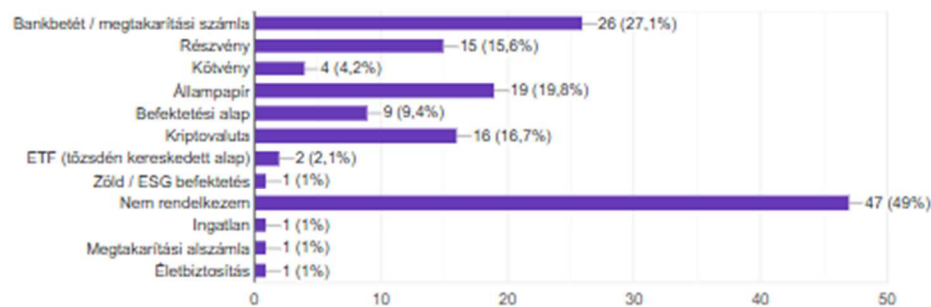
110 válasz

5. Ha igen, milyen típusú befektetésekkel? (több válasz is jelölhető)

[Grafikon másolása](#)

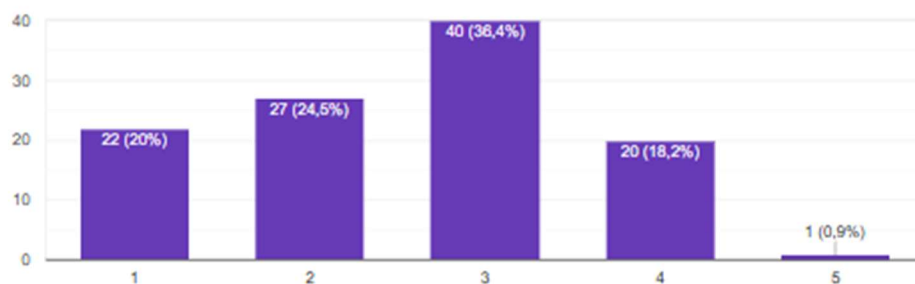
96 válasz

6. Mennyire befolyásolja Önt a média (pl. hírek, közösségi média, reklámok) befektetési döntései során?

[Grafikon másolása](#)

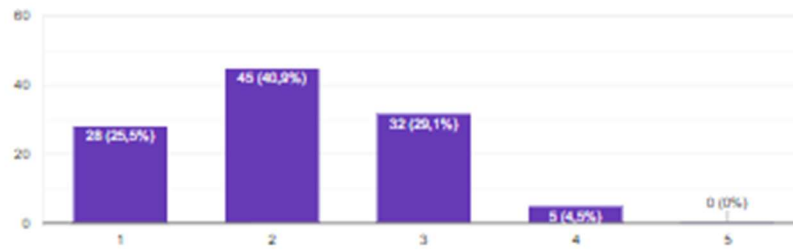
110 válasz

Grafikon másolása

7. Mennyire bíz a közösségi médiában megjelenő pénzügyi tartalmakban (pl. influenszerek, YouTube-csatornák, TikTok-videók)?

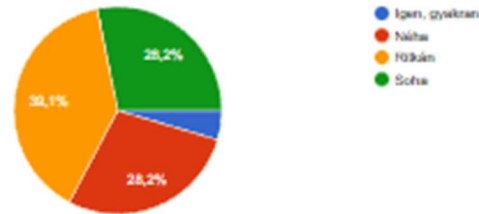
110 válasz

Grafikon másolása

8. Szokott-e befektetési döntést hozni mások tanácsára (pl. barát, családtag, ismerős)?

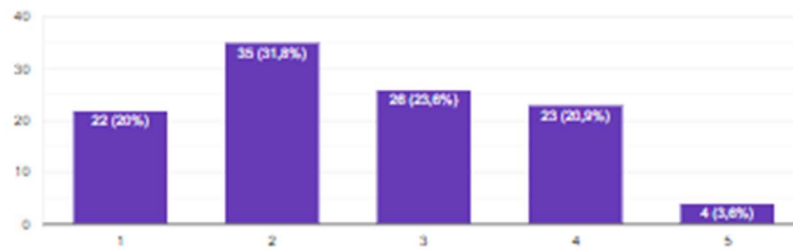
110 válasz

Grafikon másolása

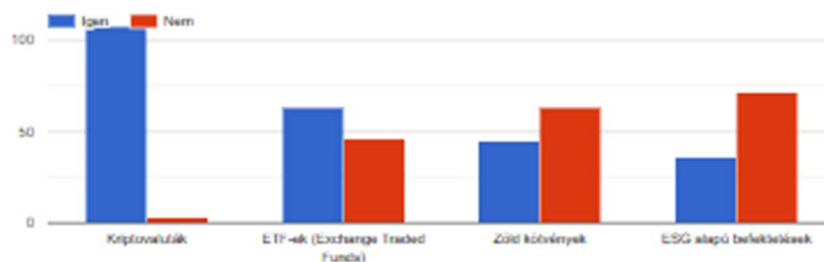
9. Ön szerint a környezete (barátok, család, munkatársak) mennyire befolyásolja befektetési döntéseit?

110 válasz

Grafikon másolása

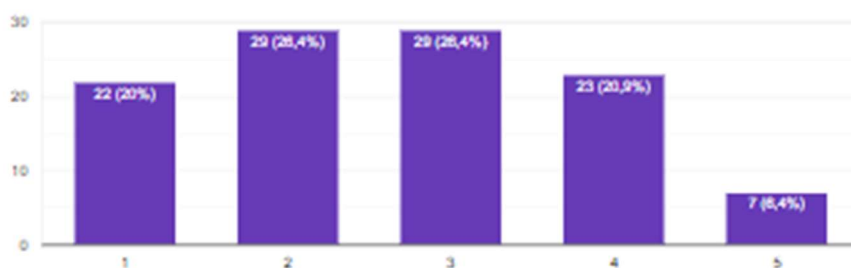
10. Hallott már az alábbi befektetési formákról?

11. Mennyire érti, hogyan működnek ezek a termékek?

[Grafikon másolása](#)

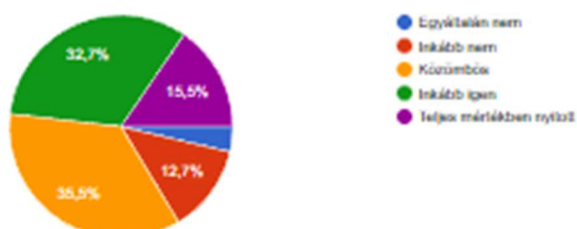
110 válasz

12. Mennyire nyitott arra, hogy a jövőben ilyen modern termékekbe fektessen?

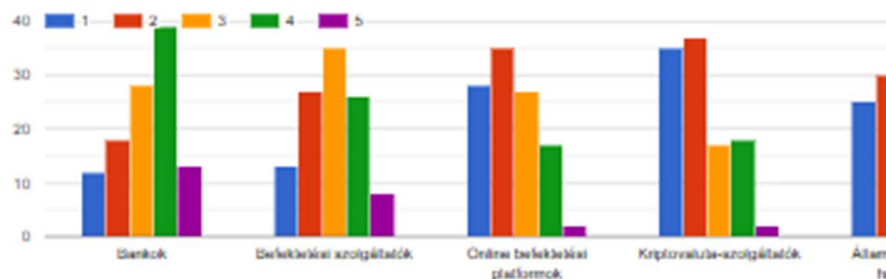
[Grafikon másolása](#)

110 válasz

13. Mennyire bíz a következő szereplőkben, ha pénzügyi döntést hoz? (1 - egyáltalán nem bízom bennük, 5 - teljes mértékben bízom bennük)

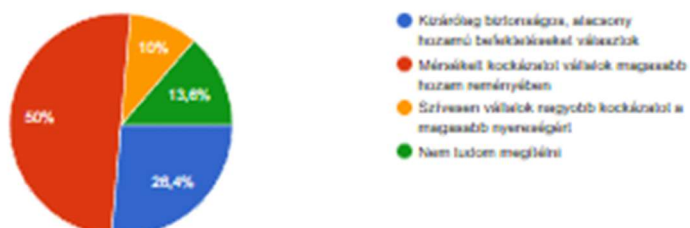
[Grafikon másolása](#)

14. Hogyan jellemezné saját kockázatvállalási hajlandóságát?

[Grafikon másolása](#)

110 válasz

15. Tapasztalt-e már pénzügyi veszteséget befektetésből?

[Grafikon másolása](#)

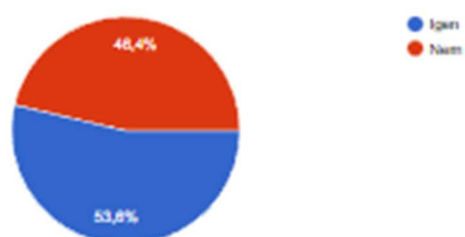
109 válasz

16. Részt vett-e valaha pénzügyi ismeretterjesztő képzésen, tréningen, előadáson?

[Grafikon másolása](#)

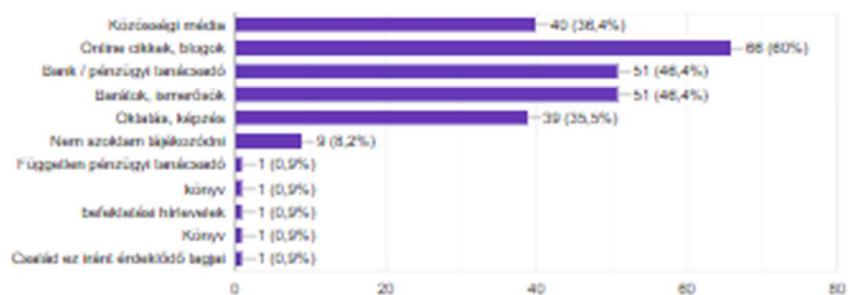
110 válasz

17. Milyen forrásból tájékozik pénzügyi kérdésekben? (több válasz lehetséges)

[Grafikon másolása](#)

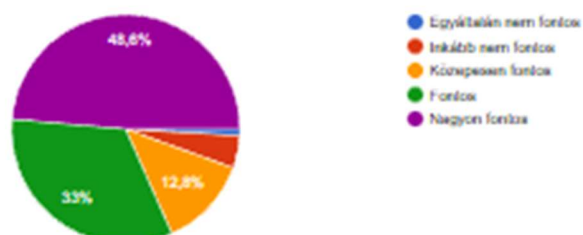
110 válasz

18. Mennyire tartja fontosnak a pénzügyi edukációt a tudatos befektetői magatartás kialakításában?

[Grafikon másolása](#)

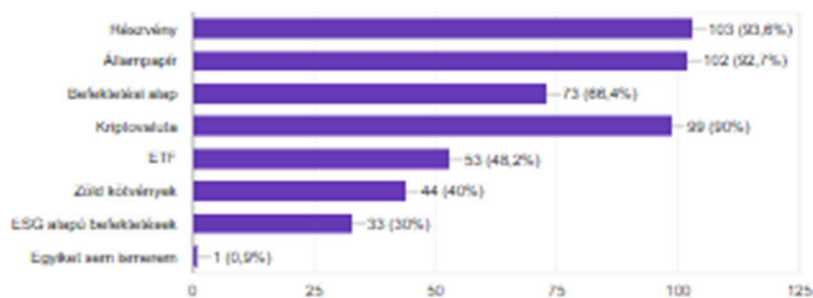
109 válasz

19. Mely tőkepiaci termékeket ismeri név szerint?

[Grafikon másolása](#)

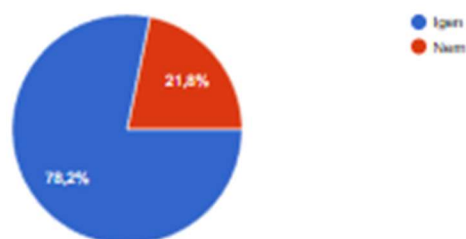
110 válasz

20. Szükségét érzi-e annak, hogy többet tanuljon a modern tőkepiaci termékekről?

[Grafikon másolása](#)

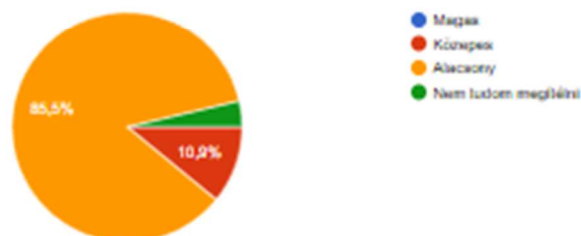
110 válasz

21. Ön szerint a magyar lakosság pénzügyi tudatossága milyen szintű?

[Grafikon másolása](#)

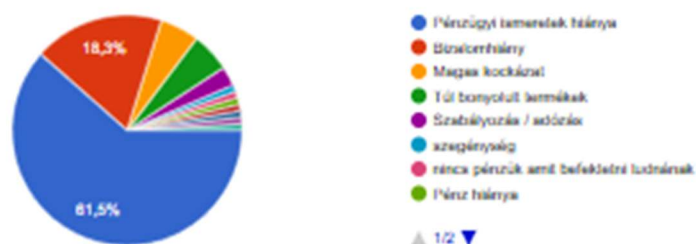
110 válasz

22. Ön szerint mi a legnagyobb akadálya annak, hogy több magyar fektessen modern pénzügyi termékekbe?

[Grafikon másolása](#)

109 válasz

23. A felsoroltak közül melyik tényező tartja vissza leginkább attól, hogy modern tőkepiaci termékekbe fektessen?

[Grafikon másolása](#)

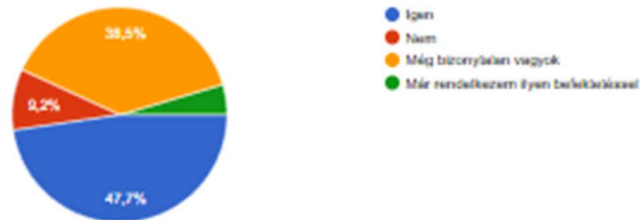
110 válasz

24. Nyitott lenne arra, hogy a jövőben modern pénzügyi eszközökbe fektessen?

[Grafikon másolása](#)

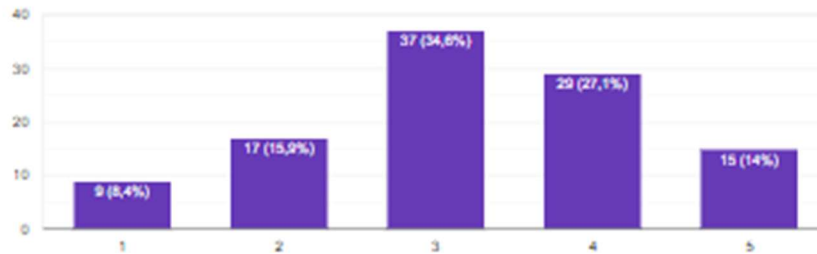
109 válasz

25. Mennyire tartja vonzóknak a modern tőkepiaci termékeket a jövőbeni befektetési szempontjából?

[Grafikon másolása](#)

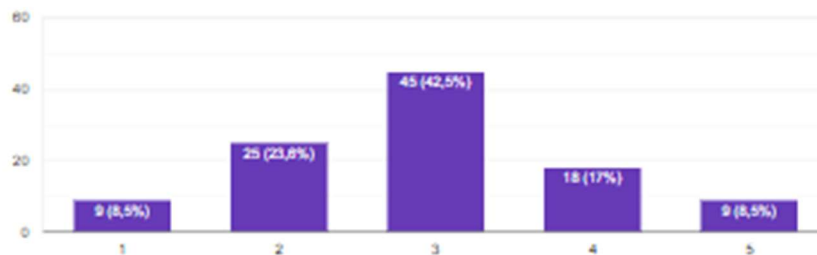
107 válasz

26. A kriptovaluták ígért hozama indokolja a magas árfolyamvolatilitásukat.

[Grafikon másolása](#)

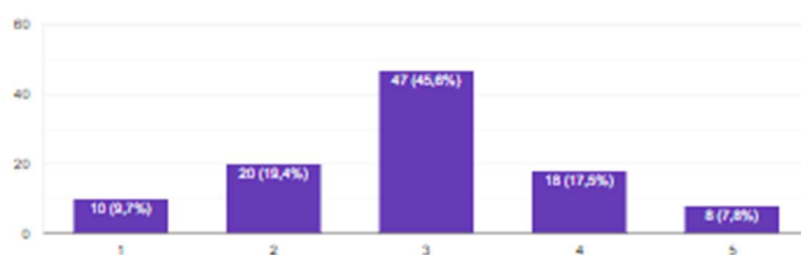
106 válasz

27. A blokklánc technológia megbízhatóbb, mint a hagyományos banki elszámolás.

 Grafikon másolása

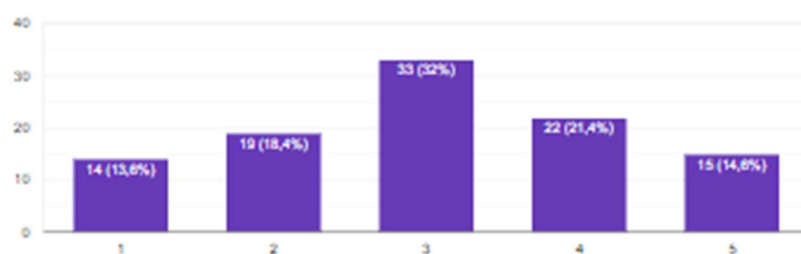
102 válasz

28. A Fintech platformok (Revolut, Wise) csökkentették a befektetéshez kapcsolódó költségeimet.

 Grafikon másolása

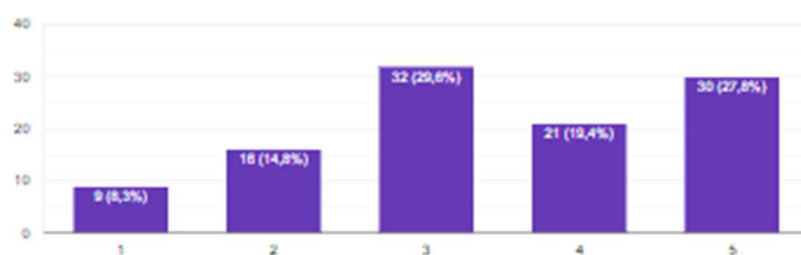
102 válasz

29. Fontosnak tartom, hogy a befektéseim fenntartható és etikus célokat szolgáljanak.

 Grafikon másolása

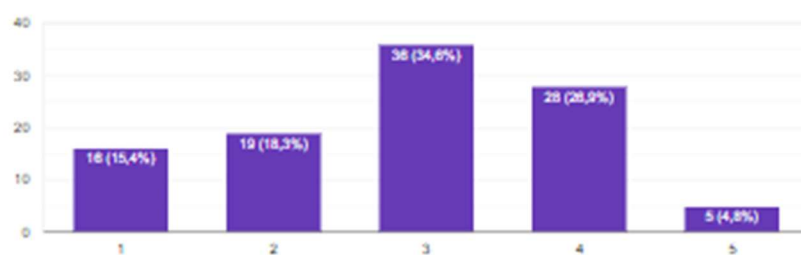
108 válasz

30. Hajlandó lennék alacsonyabb hozamot elfogadni zöld kötvényekért (Green Bonds) cserébe, a társadalmi felelősség miatt.

 Grafikon másolása

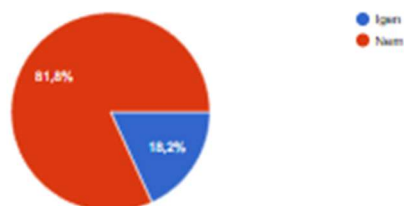
104 válasz

31. Jelenleg használ/tart Ön aktívan kriptovalutát befektetési vagy fizetési céllal?

[Grafikon másolása](#)

110 válasz

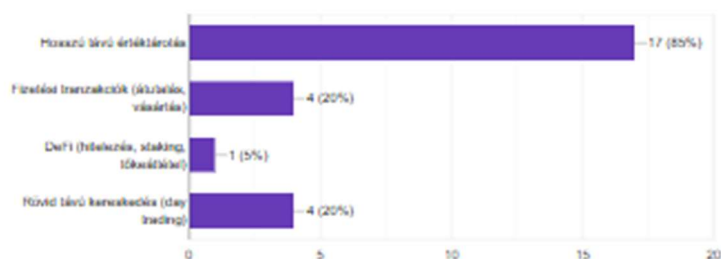

Részletes kérdések az aktív kriptobefektetőkhez

32. Mely célra használja elsősorban kriptovaluta vagyonát? (Több válasz jelölhető)

[Grafikon másolása](#)

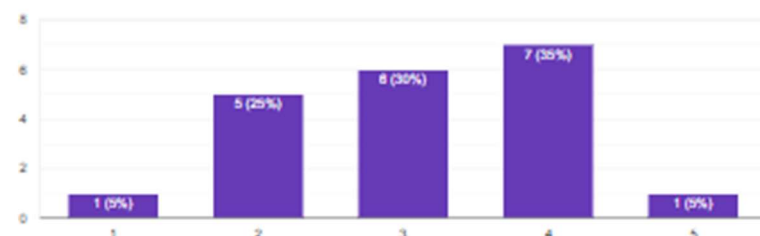
20 válasz

33. A kriptovaluta használata előnyösebb, mint a hagyományos pénzügyi szolgáltatások.

[Grafikon másolása](#)

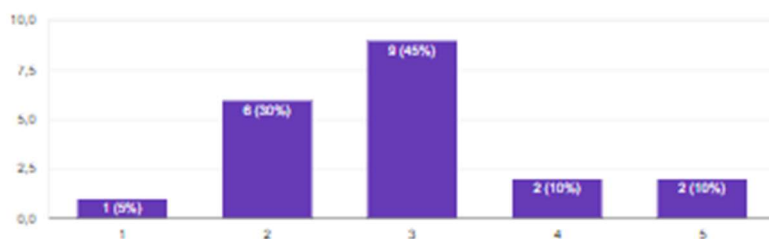
20 válasz

34. Attól tartok, hogy a kriptovaluta értéke hirtelen csökkenhet.

[Grafikon másolása](#)

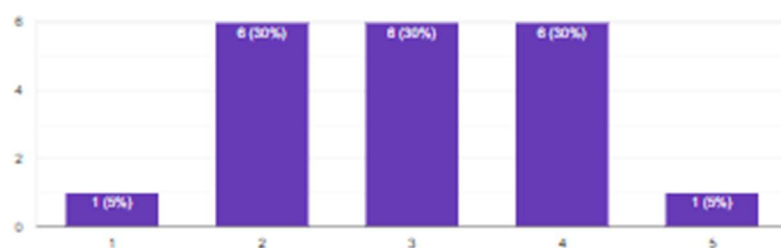
20 válasz

35. A kriptovaluták használata technikai problémákkal járhat.

 Grafikon másolása

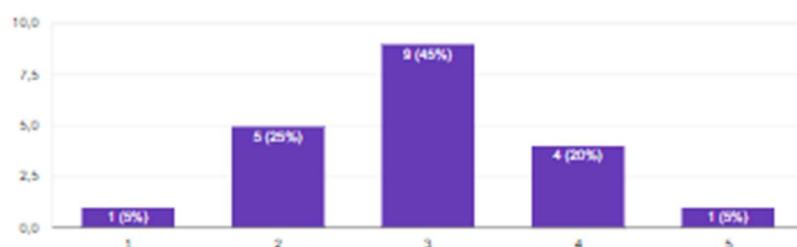
20 válasz

36. Ággódom a kriptovalutákkal kapcsolatos csalások miatt.

 Grafikon másolása

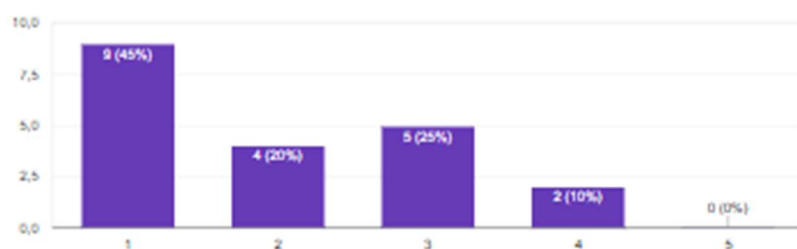
20 válasz

37. A kriptovalutákkal való fizetés nem elég biztonságos.

 Grafikon másolása

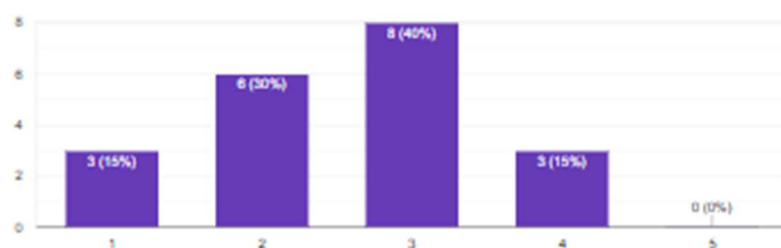
20 válasz

38. Túl sok ismeretlen tényező van a kriptovaluta használatában.

 Grafikon másolása

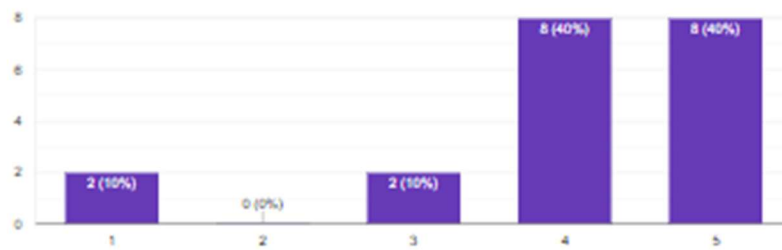
20 válasz

 Grafikon másolása

39. Magabiztosan használok digitális pénztárcát.

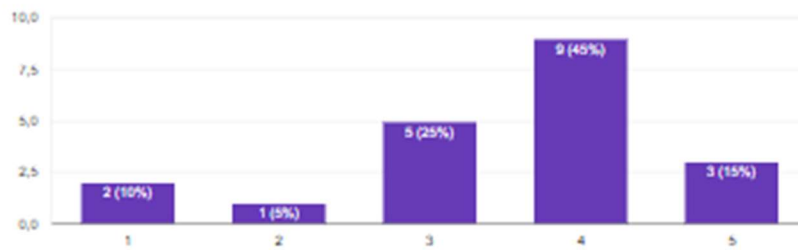
20 válasz

 Grafikon másolása

40. Tudom, hogyan működik egy blokklánc rendszer.

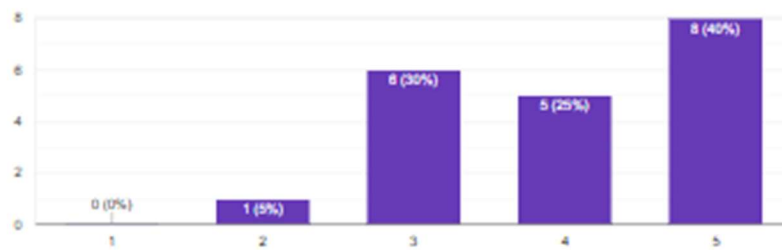
20 válasz

 Grafikon másolása

41. Könnyen megértem a kriptovaluták használatával kapcsolatos utasításokat.

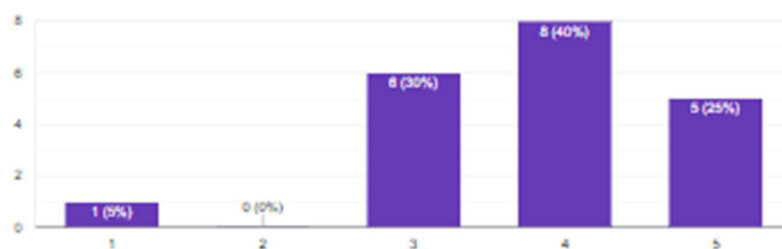
20 válasz

 Grafikon másolása

42. Úgy érzem, rendelkezem a szükséges tudással a kriptovaluta használatához.

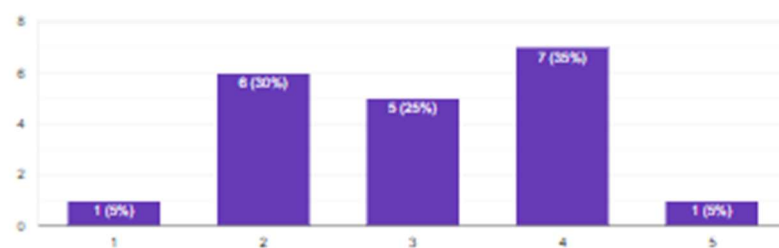
20 válasz

43. A közvetlen környezetemben pozitívan vélekednek a kriptovalutákról.

 Grafikon másolása

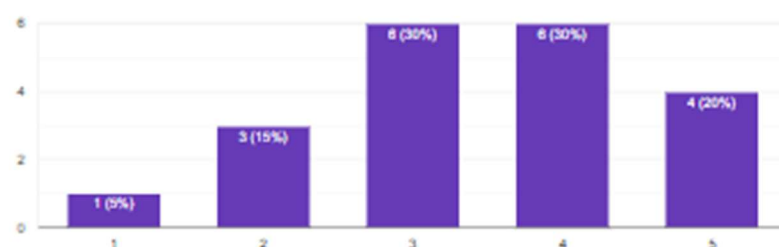
20 válasz

44. A közösségi médiában sokan ajánlják a kriptovaluták használatát.

 Grafikon másolása

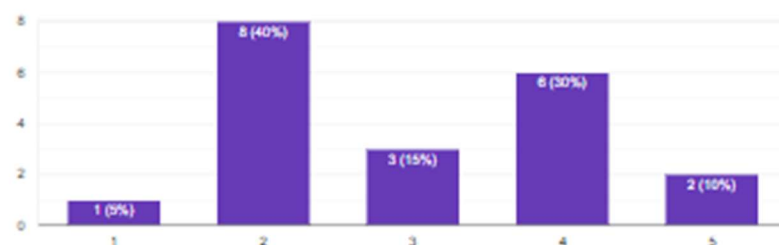
20 válasz

45. A kriptovaluta-használat népszerűnek számít a környezetemben.

 Grafikon másolása

20 válasz

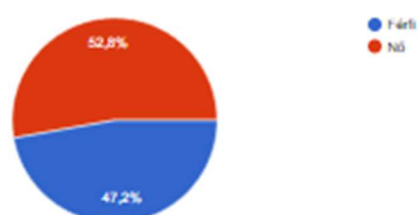

Demográfiai adatok

46. Kérem, adja meg a nemét:

 Grafikon másolása

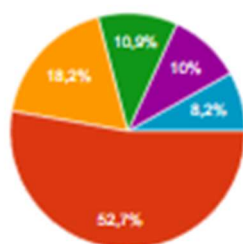
100 válasz

47.Kérem, adja meg az életkorát:

[Grafikon másolása](#)

110 válasz

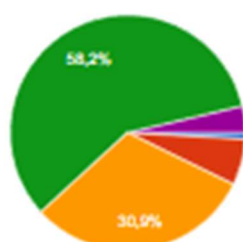

- 18 év alatti
- 18-24 év
- 25-34 év
- 35-44 év
- 45-54 év
- 55 év feletti

48.Kérem, adja meg legmagasabb iskolai végzettségét:

[Grafikon másolása](#)

110 válasz

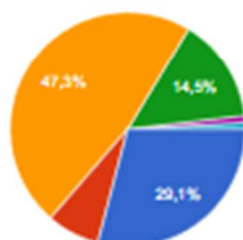

- Általános iskola
- Szakközép / Szakközépiskola
- Érettségi
- Főiskola / Egyetemi diploma
- Postgraduális képzés

49.Kérem, adja meg lakóhelyének településtípusát:

[Grafikon másolása](#)

110 válasz

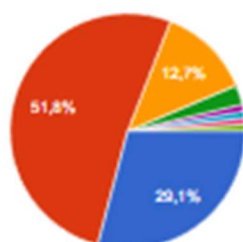

- Főváros
- Megyeszékhely
- Egyéb város
- Község
- Megyei jogú város

50.Kérem, adja meg jelenlegi foglalkozását vagy munkavégzésének jellegét:

[Grafikon másolása](#)

110 válasz

- Tanuló
- Alkalmazott
- Vállalkozó
- Munkanélküli
- Nyugdíjas
- Óvodavezető
- Tanuló és alkalmazott
- adózási/megbízási szerződésű, alkalmi megbízásokkal

4.2 A magasabb pénzügyi tudatosság növeli a modern befektetési hajlandóságot nevezetű hipotézishez használt SPSS elemzés

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
2.Hogyan értékelné saját pénzügyi ismereteit? * 4. Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg?	110	100,0%	0	0,0%	110	100,0%

2.Hogyan értékelné saját pénzügyi ismereteit? * 4.Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg? Crosstabulation

Count

		4.Rendelkezik Ön tőkepiaci befektetéssel jelenleg?		Total
		Igen	Nem	
2.Hogyan értékelné saját pénzügyi ismereteit?	1	0	2	2
	2	3	13	16
	3	9	39	48
	4	15	21	36
	5	5	3	8
Total		32	78	110

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,227 ^a	4	,024
Likelihood Ratio	11,395	4	,022
N of Valid Cases	110		

a. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,58.

4.3 A fiatalabb válaszadók nagyobb kockázatvállalási hajlandóságot mutatnak nevezetű hipotézishez használt SPSS elemzés

Oneway

Descriptives

kockazat_num.						
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
					Lower Bound	Upper Bound
1	52	1,87	,658	,091	1,68	2,05
2	25	1,88	,600	,120	1,63	2,13
3	18	1,56	,511	,121	1,30	1,81
Total	95	1,81	,624	,064	1,68	1,94

Descriptives

kockazat_num.		
	Minimum	Maximum
1	1	3
2	1	3
3	1	2
Total	1	3

Tests of Homogeneity of Variances

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
kockazat_num.	Based on Mean	,363	2	92	,696
	Based on Median	,253	2	92	,777
	Based on Median and with adjusted df	,253	2	91,925	,777
	Based on trimmed mean	,358	2	92	,700

ANOVA

kockazat_num.					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1,447	2	,724	1,895	,156
Within Groups	35,142	92	,382		
Total	36,589	94			

ANOVA Effect Sizes^{a,b}

		Point Estimate	95% Confidence Interval	
			Lower	Upper
kockazat_num.	Eta-squared	,040	,000	,128
	Epsilon-squared	,019	-,022	,109
	Omega-squared Fixed-effect	,018	-,022	,108
	Omega-squared Random-effect	,009	-,011	,057

a. Eta-squared and Epsilon-squared are estimated based on the fixed-effect model.

b. Negative but less biased estimates are retained, not rounded to zero.

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: kockazat_num.

Tukey HSD

(I) életkor_kat	(J) életkor_kat	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1	2	-,015	,150	,995	-,37	,34
	3	,310	,169	,165	-,09	,71
2	1	,015	,150	,995	-,34	,37
	3	,324	,191	,211	-,13	,78
3	1	-,310	,169	,165	-,71	,09
	2	-,324	,191	,211	-,78	,13

Homogeneous Subsets

kockazat_num.

Tukey HSD^{a,b}

életkor_kat	N	Subset for alpha = 0.05
		1
3	18	1,56
1	52	1,87
2	25	1,88
Sig.		,145

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 26,136.

b. The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

4.4 Az intézményi bizalom szintje pozitívan befolyásolja a befektetési aktivitást nevezetű hipotézishez használt SPSS elemzés

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
bizalom_átlag (Binned) * aktivitas	110	100,0%	0	0,0%	110	100,0%

bizalom_átlag (Binned) * aktivitas Crosstabulation

			aktivitas		Total
			,00	1,00	
bizalom_átlag (Binned) <= 2,50	Count	44	9	53	
	% within bizalom_átlag (Binned)	83,0%	17,0%	100,0%	
2,51 - 3,50	Count	23	14	37	
	% within bizalom_átlag (Binned)	62,2%	37,8%	100,0%	
3,51+	Count	11	9	20	
	% within bizalom_átlag (Binned)	55,0%	45,0%	100,0%	
Total	Count	78	32	110	
	% within bizalom_átlag (Binned)	70,9%	29,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,504 ^a	2	,022
Likelihood Ratio	7,753	2	,021
Linear-by-Linear Association	7,016	1	,008
N of Valid Cases	110		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,82.

4.5 A közösségi médiából tájékozódó befektetők nagyobb valószínűséggel érdeklődnek a kriptovaluták iránt nevezetű hipotézishez használt SPSS elemzés

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
kozossegi_media_hasznal * kripto_kat	110	100,0%	0	0,0%	110	100,0%

kozossegi_media_hasznal * kripto_kat Crosstabulation

			kripto_kat		Total
			,00	1,00	
kozossegi_media_hasznal	0	Count	62	9	71
		% within kozossegi_media_hasznal	87,3%	12,7%	100,0%
	1	Count	28	11	39
		% within kozossegi_media_hasznal	71,8%	28,2%	100,0%
Total		Count	90	20	110
		% within kozossegi_media_hasznal	81,8%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,081 ^a	1	,043		
Continuity Correction ^b	3,104	1	,078		
Likelihood Ratio	3,924	1	,048		
Fisher's Exact Test				,069	,041
Linear-by-Linear Association	4,044	1	,044		
N of Valid Cases	110				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,09.

b. Computed only for a 2x2 table

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Varju Richárd Bendegúz
A Hallgató Neptun kódja: NPDVXR
A dolgozat címe: A modern tőkepiaci termékek fogyasztói megítélése
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és nem titkosított dolgozat a védést követően nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitóri rendszerében.

Kelt: 2025. év 11. hó 10. nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Varju Richárd Bendegúz (NPDVXR) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / **nem javaslom**

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2025 év 11 hó 10 nap

belső konzulens

**Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI)
alkalmazásáról**

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Varju Richárd Bendegúz
Neptun-kódja:	NPDVXR
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☒ BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	Szakdolgozat
A munka címe:	A modern tőkepiaci termékek fogyasztói megítélése

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

- A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.
(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)
- B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.
(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
Források keresése	Scopus AI	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkáma illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt:^{szőlő}....., 2025.¹¹..... hó¹⁰ nap

.....
Hallgató aláírása

.....
Konzulens/Témavezető aláírása